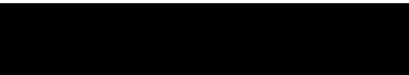

OPENBAAR MINISTERIE

Arrondissementsparket Rotterdam

Postbus 50956, 3007 BT Rotterdam

De heer M.R. Buis

Wilhelminaplein 100-125

3072 AK Rotterdam

T +31 88 699 21 00

www.om.nl

Datum 5 juli 2022
Onderdeel Bureau Recherche
Ons kenmerk VIK RR 104 2021
Contactpersoon
Bijlage(n) Afdoening onderzoek Leipzig
Onderwerp Kennisgeving afdoeningsbeslissing
Rijksrechercheonderzoek n.a.v. schietincident

Bij beantwoording de datum en
ons kenmerk vermelden.

Geachte heer Buis,

Op 19 november 2021 bent u op de Coolensingel te Rotterdam geraakt door een politiekogel. Hierbij informeer ik u over het onderzoek dat de Rijksrecherche heeft gedaan naar het schieten door de politie, en ik stuur u in de bijlage de afdoeningsbeslissing van de hoofdofficier van justitie.

De Rijksrecherche

Alle gevallen van vuurwapengebruik door de politie met letsel of de dood tot gevolg worden onderzocht door de Rijksrecherche, een opsporingsdienst die deel uitmaakt van het Openbaar Ministerie. Onder gezag van een officier van justitie doet de Rijksrecherche met distantie onpartijdig onderzoek. Als de Rijksrecherche het onderzoek heeft afgerond, beoordeelt het OM op grond van de onderzoeksresultaten of het vuurwapengebruik of ander optreden door de politie rechtmatig is geweest.

Afdoening

Naar aanleiding van onderzoek Leipzig heeft de hoofdofficier besloten om de betrokken politieambtenaren niet te vervolgen, omdat zij zich kunnen beroepen op noodweer. Ik verwijs u naar de bijlage voor een uitgebreide toelichting op die beslissing. In die bijlage staat u beschreven als "slachtoffer 2".

Belanghebbende

Bent u het niet eens met mijn beslissing? Dan kunt u zich als belanghebbende daarover beklagen bij het Gerechtshof (Postbus 20302, 2500 EH) in Den Haag.

Datum 5 juli 2022
Ons kenmerk VIK RR 104 2021
Pagina 2/2

Meld daarbij dat het een klacht op grond van artikel 12 van het Wetboek van Strafvordering betreft. Geef in uw klacht duidelijk uw reden(en) waarom u het niet eens bent, en voeg een kopie van deze brief bij.

Hoogachtend,

Officier van justitie

OPENBAAR MINISTERIE

Arrondissementsparket Rotterdam

Afdoening

Datum : 27 juni 2022
Zaakofficier : ██████████
Kenmerk OM : 104.2021
Kenmerk RR : 20210101 "Leipzig"
Betreft : Onderzoek naar schietincident d.d. 19 november 2021 te Rotterdam

---

Resumé

Op 19 november 2021 ontardde een demonstratie aan de Coolsingel in het centrum van Rotterdam tegen het (voorgenomen) overheidsbeleid op de Corona-/COVID-19-pandemie, en het vuurwerkverbod, in rellen. Een grote menigte keerde zich tegen de brandweer en de politie. Er werd door de relschoppers verschillend materieel als wapen ingezet: stalen buizen, verkeersborden, stenen, vuurwerk, dranghekken. De politie en de brandweer werden bekogeld. De situatie was grimmig en chaotisch – de politieambtenaren hadden naar eigen zeggen zoiets nog niet eerder meegemaakt. De ME was onder meer ingezet om te voorkomen dat de menigte de winkels zou gaan plunderen. Het was vervolgens ook de taak van de ME om de rellen te beteugelen, om de openbare orde te handhaven.

Op enig moment werden alle politieambtenaren vanwege de wanordelijkheden opgeroepen om zich terug te trekken naar het hoofdbureau. Kort daarna kregen zij echter de opdracht om terug te keren naar de Bulgersteyn, een zijstraat van de Coolsingel, de plek waar zij (deels) vandaan waren gevlucht, want daar stond een voertuig in brand, tegen een gevel van een flatgebouw waarin op dat moment mensen aanwezig waren. De brandweer had moeten vluchten en alles moeten achterlaten. Ze konden hun werk alleen veilig voortzetten als de politie ze zou beschermen.

De ME'ers vormden een linie tussen de brand en de relschoppers. Op enig moment hebben zij hun dienstwapen getrokken en gericht op de menigte. Negen ME'ers hebben (in totaal 43 keer) geschoten, waarvan vijf schutters (8 keer) gericht hebben geschoten, en waarbij vijf slachtoffers (niet dodelijk) zijn geraakt.

In deze beoordeling staat de vraag centraal of de politie tijdens rellen mag schieten op een menigte, waarbij het risico reëel is – en zich in dezen ook heeft gerealiseerd – dat anderen dan de mensen op wie is gericht, worden geraakt?

Naar het oordeel van het Openbaar Ministerie kan er geen relevante twijfel bestaan over het bevestigende antwoord op de vraag of een beroep op noodweer moet worden gehonoreerd. Dit voorstel eindigt dan ook met de conclusie dat de zaak niet aan de strafrechter hoeft te worden voorgelegd. De schutters hebben in lijn met de geweldsinstructie het vuurwapen ter hand genomen, maar de huidige Ambtsinstructie voorziet niet in het gebruik (richten, gericht houden en het lossen van waarschuwingsschoten) van het vuurwapen in een dergelijke situatie. Ten aanzien van het gebruik van het vuurwapen kunnen zij zich beroepen op noodweer, omdat zij handelden ter noodzakelijke verdediging van hun eigen en eens anders lijf, eerbaarheid of goed tegen een ogenblikkelijke, wederrechtelijke aanranding.

Index

Index	2
1 Aanleiding	3
2 Hoofdlijnen onderzoek	3
3 Feiten	3
3.1 De melding	3
3.2 Ter plaatse	4
3.3 Schutters en slachtoffers	5
3.3.1 Gerichte schoten	5
3.3.2 Verklaring van sectiecommandant ME Bravo 7601	6
3.4 Verklaringen schutters omtrent de schoten	6
3.4.1 Verklaring van Schutter01	6
3.4.2 Verklaring van Schutter02	7
3.4.3 Verklaring van Schutter03	7
3.4.4 Verklaring van Schutter04	8
3.4.5 Verklaring van Schutter05	8
3.4.6 Verklaring van Schutter06	9
3.4.7 Verklaring van Schutter07	9
3.4.8 Verklaring van Schutter08	10
3.4.9 Verklaring van Schutter09	10
3.5 Verklaringen brandweer	11
3.5.1 Verklaring van ██████████ (bevelvoerder)	11
3.5.2 Verklaring van ██████████ (brandweerman)	12
3.5.3 Verklaring van ██████████ (brandweerman)	12
3.6 Verklaringen slachtoffers	12
3.6.1 Verklaring getuige ██████████ (slachtoffer 1)	12
3.6.2 Verklaring getuige ██████████ (slachtoffer 2)	12
3.6.3 Verklaring getuige ██████████ (slachtoffer 3)	13
3.6.4 Verklaring getuige ██████████ (slachtoffer 4)	13
3.6.5 Verklaring getuige ██████████ (slachtoffer 5)	13
3.7 Verklaringen overige getuigen	13
3.7.1 Verklaring getuige ██████████	13
3.8 De overige feiten	13
3.8.1 Zicht	13
3.8.2 Beschrijving plaats delict	14
3.8.3 Forensisch onderzoek	14
3.8.4 Onderzoek wapens en munitie	14
3.8.5 Letsel slachtoffers	15
3.8.6 Aangiftes	16
3.8.7 Meldkamergesprekken	16
3.8.8 Regeling toetsing geweldsbeheersing politie	18
3.8.9 Onderzoek naar videobeelden	18
3.8.10 Toestemming inzet traangas	19
4 Toetsingskader	19
5 Beoordeling	21
5.1 Generieke beoordeling	21
5.1.1 Het ter hand nemen van het vuurwapen	22
5.1.2 Het gebruik van het vuurwapen: het richten en gericht houden van het vuurwapen	23
5.1.3 Het afvuren van waarschuwingsschoten	24
5.1.4 Het gericht schieten	24
5.1.5 Noodweer	25
5.1.6 Overmacht in noodtoestand	28
5.2 Beoordeling per schutter: ter hand nemen van het vuurwapen en afvuren waarschuwingsschoten	28
5.2.1 Het ter hand nemen van het vuurwapen en afvuren waarschuwingsschot door Schutter01	28
5.2.2 Het ter hand nemen van het vuurwapen door Schutter02	28
5.2.3 Het ter hand nemen van het vuurwapen en afvuren waarschuwingsschoten door Schutter03	28
5.2.4 Het ter hand nemen van het vuurwapen door Schutter04	29
5.2.5 Het ter hand nemen van het vuurwapen en afvuren waarschuwingsschoten door Schutter05	29
5.2.6 Het ter hand nemen van het vuurwapen en afvuren waarschuwingsschot door Schutter06	29
5.2.7 Het ter hand nemen van het vuurwapen en afvuren waarschuwingsschoten door Schutter07	29
5.2.8 Het ter hand nemen van het vuurwapen en afvuren waarschuwingsschoten door Schutter08	30
5.2.9 Het ter hand nemen van het vuurwapen en afvuren waarschuwingsschoten door Schutter09	30
5.3 Beoordeling per schutter: Het gericht schieten	30
5.3.1 Het gericht schieten door Schutter01 op (mogelijk) ██████████ (SO2)	30
5.3.2 Het gericht schieten door Schutter02 op (mogelijk) ██████████ (SO4)	31
5.3.3 Het gericht schieten door Schutter04 op (mogelijk) ██████████ (SO4) en ██████████ (SO1)	31
5.3.4 Het gericht schieten door Schutter05 op ██████████ (SO5)	31
5.3.5 Het gericht schieten door Schutter07 op ██████████ (SO3)	31
6 Afdoening	31

1 Aanleiding

Op 19 november 2021 heeft er omstreeks 21:00 uur op de Coolensingel/Bulgersteyn te Rotterdam een schietincident plaatsgevonden. Tijdens dit incident hebben Schutter01, Schutter02, Schutter03, Schutter04, Schutter05, Schutter06, Schutter07, Schutter08 en Schutter09 waarschuwingsschoten gelost. Daarnaast hebben Schutter01, Schutter02, Schutter04, Schutter05 en Schutter07 gericht geschoten.

Ten gevolge van dit schietincident hebben vijf slachtoffers, genaamd [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] en [REDACTED] (niet dodelijk) letsel opgelopen.

2 Hoofdpijnen onderzoek

Naar aanleiding van het verzoek van de hoofdofficier van justitie van het arrondissementsparket Rotterdam d.d. 19 november 2022 heeft de Rijksrecherche een onderzoek ingesteld. Dit onderzoek kreeg de naam Leipzig.

Als zaakofficier van justitie met betrekking tot dit onderzoek werd [REDACTED] aangewezen, werkzaam bij het arrondissementsparket Rotterdam. Deze officier van justitie heeft geen nauwe banden met het betreffende onderdeel van de Politie Eenheid waartoe de betrokken politieambtenaren behoren. De forensische opsporing is uitgevoerd door personeel van de afdeling Forensische Opsporing van de Politie Eenheid Den Haag.

Op deze geweldsaanwending is de "Aanwijzing Taken en Inzet Rijksrecherche" van het College van procureurs-generaal van toepassing (registratienummer 2010A033, welke per 1 januari 2011 in werking is getreden). Eveneens is de "Aanwijzing handelwijze bij geweldsaanwending (politie)ambtenaar" van het College van procureurs-generaal van toepassing (registratienummer 2006A007, welke per 1 augustus 2006 in werking is getreden). Ingevolge deze twee Aanwijzingen werd onderzoek gedaan.

Op 20 november 2021 heeft [REDACTED] inspecteur van politie werkzaam bij de Rijksrecherche telefonisch contact gehad met de officier van justitie, [REDACTED]. De officier van justitie heeft naar aanleiding van dit gesprek besloten dat de politieschutters de status van getuige krijgen.

Op 5 april 2022 is het onderzoek afgesloten en op 14 april 2022 aan R.E.I. Steen aangeboden.

Door de Politie Eenheid Rotterdam wordt afzonderlijk proces-verbaal opgemaakt met betrekking tot het plegen van strafbare feiten door demonstranten/relschoppers. Dit onderzoek vindt plaats onder leiding van de officieren van justitie [REDACTED] [REDACTED] van het arrondissementsparket Rotterdam.

3 Feiten

Voor een volledige weergave van de feiten verwijs ik naar het procesdossier. Onderstaand treft u een weergave van de feiten aan die mijns inziens relevant zijn voor de beoordeling van de zaak.

3.1 De melding

Op vrijdagavond 19 november 2021 vond in het centrum van Rotterdam een demonstratie tegen de coronamaatregelen en het vuurwerkverbod plaats. Het werd steeds onrustiger en er ontstond steeds meer agressie richting de aanwezige agenten (zogenaamde platte petten). Gelet op het agressieve gedrag van de demonstranten richting de politie, werd besloten om op te schalen naar inzet van de Mobiele Eenheid (hierna: ME).

Om 20:15 uur reden twee ME-groepen (groepen met roepnummers 10 en 30) naar de stad. Op de Coolensingel werden hun voertuigen belaagd met stenen, scooters, fietsen en zwaar vuurwerk. Nadat

de ME'ers uit hun voertuigen waren gestapt, werden zij zelf ook belaagd, waarbij één van de ME'ers zodanig werd getrapt dat hij achterwaarts op straat terecht kwam. Door één van de andere aanwezige ME'ers werd waarschuwingsschoten gelost, om zich daarna veilig te kunnen terugtrekken.

Ondertussen werd de agressie richting de 'platte petten' zo groot, dat zij zich genoodzaakt zagen te vluchten, waarbij een aantal politievoertuigen werd achtergelaten. Tegelijkertijd werden er meerdere waarschuwingsschoten gelost door zowel de 'platte petten' als ME'ers. Diverse achtergelaten politievoertuigen werden vernield en één van deze voertuigen werd in brand gestoken. Dat gebeurde in de Bulgersteyn, nabij de kruising met de Coolsingel. Dit politievoertuig moest door de brandweer worden geblust, om gevaar voor omwonenden te voorkomen. De vlammen sloegen tegen de gevel van een gebouw waarin op dat moment mensen aanwezig waren.

De agressie werd heftiger en de menigte gooide stenen, zwaar vuurwerk, dranghekken, stalen pijpen van verkeersborden en andere materialen naar de ME en de brandweer. Er was tevens iemand die vuurpijlen op hen afvuurde met een pijp, als een soort granaatwerper.

De brandweerlieden vluchtten te voet, en zij lieten hun voertuigen en apparatuur staan. Ook de ME trok zich terug, maar ging later toch weer op linie staan, omdat de brand van het politievoertuig toch echt moest worden geblust. De enige aanwezige ME-sectie werd ingezet om de brandweer te beschermen tegen de relschoppers.

Een ME-sectie (onder leiding van een sectiecommandant) bestaat uit drie ME-groepen (ieder onder leiding van een groepscommandant) van elk acht personen, bestaande uit een chauffeur, een commandant, een plaatsvervanger en vijf leden.

Twee ME-groepen (met roepnummers 10 en 30), later aangevuld met de derde ME-groep (met roepnummer 20), stonden gepositioneerd op de Bulgersteyn, bij de kruising met de Coolsingel, tussen het brandende politievoertuig en genoemde kruising.

Die ME'ers voelden zich zodanig bedreigd door de relschoppers dat negen van hen meerdere waarschuwingsschoten hebben afgevuurd. Vijf van hen hebben ook acht keer gericht geschoten op relschoppers, waarbij – voor zover bekend – vijf mensen gewond raakten. De gewonde relschoppers werden ieder één keer geraakt, respectievelijk in borst, twee keer in het bovenbeen, knie en onderbeen.

De volgende dag was de muur van het flatgebouw zwart geblakerd.

Eén van de ME'ers raakte eveneens gewond: hij werd door een projectiel op zijn bovenbeen geraakt waardoor hij achterover viel. In het ziekenhuis bleek een zenuw in de lies bekneld te zijn.

3.2 Ter plaatse

Schutter02, Schutter03 en Schutter04 (groep 30) kwamen als eerste ter plaatse en verklaarden hieromtrent onder meer dat ze een spoedoproep kregen en zo snel mogelijk naar het centrum moesten gaan. Op de Coolsingel zagen zij dat het één grote chaos was, dat het vol stond met mensen en met rook. Toen ze de Coolsingel verder op reden werden ze bekogeld met alles wat er voor handen was: dranghekken, palen, vuurwerk, stenen, verkeersborden en fietsen. De 'normale politie' had zich al terug getrokken en de ME kreeg de instructie om zo dicht mogelijk bij elkaar te blijven en zicht op elkaar te houden. De eerste opdracht was zorgen dat de brandweer een politieauto die in brand stond kon blussen. De ME'ers stapten uit, maar ze zijn vrijwel direct onder dekking van hun schild gezamenlijk weer naar hun voertuigen gegaan. Ze zijn weg gereden en

weer terug gegaan toen de brandweer ter plaatse was. De brandweer heeft gewacht tot de ME op linie stond zodat zij konden blussen.

3.3 *Schutters en slachtoffers*

Uit ingesteld onderzoek blijkt dat negen politieambtenaren gebruik hebben gemaakt van hun dienstpistool. De politieambtenaren worden in de processen-verbaal aangeduid als Schutter01 tot en met Schutter09.

Deze schutters behoorden tot drie verschillende ME-groepen:

De 30 (eerste groep ter plaatse) : Schutter02, Schutter03, Schutter04,
De 10 : Schutter05, Schutter07, Schutter08, Schutter09
De 20 (hulptroepen) : Schutter01, Schutter06

Schutter04 was commandant, Schutter03 was plaatsvervangend groepscommandant.

3.3.1 *Gerichte schoten*

Schutter	Positie linie	Doel(en) volgens de eigen verklaring	(mogelijk) slachtoffer en locatie
01	Midden links	Eén keer gericht geschoten op de benen van een persoon.	(slachtoffer 3) ██████████ Hoek Bulgersteyn / Coolsingel nabij de borrelbar Florijn
02	Midden	Twee keer gericht geschoten op onderbenen van twee verschillende personen die van rechts kwamen. Het is onbekend of ze zijn geraakt.	(slachtoffer 4) ██████████ Op de Coolsingel tussen de Koopgoot (Beurstraverse) en de Bulgersteyn
04	Links	Twee keer gericht geschoten op benen van twee verschillende personen. Het is onbekend of ze zijn geraakt.	(slachtoffer 4) ██████████ (slachtoffer 1) ██████████ Naast de tramhalte op de Coolsingel (ter hoogte van borrelbar Florijn)
05	Midden	Twee keer gericht geschoten: één op man met ijzeren paal hij kwam van links en werd in zijn knie geraakt en één keer op de groep rechts.	(slachtoffer 5) ██████████ Hoek Bulgersteyn / Coolsingel naast de brandende auto
07	Midden rechts	Eén keer gericht geschoten op benen van jongen van links, hij had iets gekleurds (waarschijnlijk blauw) en droeg gezichtsbedekking. Na het schot rende hij weg.	(slachtoffer 2) ██████████ Op de Coolsingel ter hoogte van de Bulgersteyn, lopend naar een slachtoffer. Hij stak over, een beetje rechts van die brandende politieauto, daar waar die jongen lag. ██████████ werd om 21:33 uur gewond aangetroffen op het Binnenwegplein.

Schutter03, Schutter06, Schutter08 en Schutter09 hebben alleen waarschuwingsschoten gelost.

3.3.2 *Verklaring van sectiecommandant ME Bravo 7601*

ME Bravo 7601 (hierna: "B7601") heeft verklaard dat rond 19:45 uur werd besloten tot inzet van de ME. Om 20:15 uur reed B7601 met twee ME-bussen, totaal 10 mensen, naar het centrum. Aldaar troffen zij een grote groep mensen en een groot vuur. Er werd door de groep gegooid met stenen, scooters, fietsen en zeer zwaar vuurwerk. De ME stapte kort uit, acteerde, maar dat had geen effect. De groep werd alleen maar groter. B7601 en de groepen trokken zich terug naar de Blaak. De melding kwam dat ze naar de Coolsingel/Bulgersteyn moesten gaan omdat collega's hun belaagd zouden worden. Politieambtenaren moesten hun voertuigen achterlaten, en die voertuigen werden vervolgens geplunderd en in brand gestoken. De auto's stonden op één meter afstand van de gevel van een pand wat bewoond was. De brandweerlieden vluchtten te voet en lieten hun voertuigen en apparatuur achter. De politie moest een veilige werkruimte creëren voor de brandweer. B7601 hoorde via de porto dat één van de groepscommandanten zei dat ze niet anders konden dan hun vuurwapens gebruiken. Er werd vervolgens meerdere keren in de lucht geschoten. Op enig moment kreeg B7601, die toen in het voertuig achter de linies zat op ca. 45-50 meter afstand, te horen dat er iemand geraakt was. Er werd een plan gemaakt om die persoon weg te halen, maar het bekogelen ging door. B7601 heeft gezien dat de groep reischoppers op ca. 10-15 meter afstand van zijn collega's stonden. En dat zijn collega's bekogeld werden met onder meer verkeersborden, zwaar vuurwerk en fietsen. B7601 heeft één persoon zien neergaan, dat was degene die in zijn knie geschoten werd.

3.4 Verklaringen schutters omtrent de schoten

Samenvatting – Uit de verklaringen van de schutters blijkt dat de omstandigheden op de Coolsingel chaotischer en extremer waren dan zij tot dan toe als politieagent hadden meegemaakt. Het blussen van de brand had de grootste prioriteit, en ze moesten de situatie veilig(er) maken, zodat de brandweer zijn werk kon doen. De ME'ers hebben een linie gevormd tussen de brand en de Coolsingel, waar de menigte mensen stond. Vooruit chargeren kon niet, en achteruit kon ook niet want daar was de brand.

De schutters hebben hun vuurwapen ter hand genomen, omdat een aantal van hen via de porto een oproep daartoe van de commandant had gehoord. Zij probeerden met getrokken wapen de menigte terug te dringen om daarmee ruimte te maken voor de brandweer, omdat die alleen wilde blussen als de politie hun veiligheid kon garanderen.

De schutters hebben waarschuwingsschoten gelost om de mensen in de menigte af te schrikken en hen te doen stoppen. Zij ervaarden de situatie als levensbedreigend en voelden zich in het nauw gedreven. Eén van hen heeft waarschuwingsschoten gelost omdat zijn collega naar de grond getrapt werd, een ander omdat hij geraakt werd door een steen.

De schutters die gericht hebben geschoten hebben verklaard dat zij dat hebben gedaan, omdat zij merkten dat het roepen, het richten van het vuurwapen, en het vervolgens lossen van waarschuwingsschoten geen effect had. Het doel dat zij daarbij hadden was het uitschakelen van de jongens die continu om de hoek kwamen en stenen gooiden, of om iemand te raken die met een steen of verkeersbord op hem af kwam.

3.4.1 *Verklaring van Schutter01*

Schutter01 verklaarde onder andere dat de groepen 10 en 30 al waren vertrokken en dat zijn groep via de Coolsingel naar de Bulgersteyn reed, waarbij veel geweld op de ME-bus werd

uitgeoefend. Hij hoorde al tijdens het weggrijden vanaf het politieterrein dat er door andere collega's geschoten was. Ze sloten aan bij de 10- en de 30-groep. Schutter01 zag dat politievoertuigen in brand stonden. Deze voertuigen stonden dicht tegen de gevel van een gebouw waardoor er gevaar bestond dat de brand zou overslaan. Prioriteit was de boel veilig maken zodat de brandweer zijn werk kon doen. De 20 stond aan de achterzijde, daar bleek te druk mee te vallen, terwijl de druk aan de voorzijde zo groot was dat de brandweer niet kon blussen, maar moest schuilen achter hun brandweervoertuig. Het regende stenen en vuurwerk. De 20 is toen naar de voorzijde gegaan om de 10 en de 30 te ondersteunen. De mensenmassa stond op dat moment ca. 20-30 meter voor de linie. Een aantal agenten loste waarschuwingsschoten. Ze stonden op linie en ze konden niet voor- of achteruit: vooruit konden ze niet chargeren en achteruit konden ze ook niet, omdat daar de brandweer zijn werk probeerde te doen. De druk vanuit de mensenmassa werd steeds heviger. Omdat meerdere waarschuwingsschoten geen effect hadden, is door één van de groepscommandanten geroepen dat ze hun vuurwapens op de mensenmassa moesten richten om te kijken of dit de relschoppers zou afschrikken. Schutter01 heeft toen zijn vuurwapen getrokken en gericht op de mensen. Hij heeft één waarschuwingsschot gelost. Later hoorde hij dat er al iemand was neergeschoten, kennelijk was dat gebeurd voordat hij in de linie kwam. Roepen, waarschuwingsschoten en het richten van het vuurwapen hadden geen effect. De druk werd groter en ze konden geen kant op. Op een gegeven moment besloot hij om gericht op de benen te schieten van de eerste persoon die weer voorbij de hoek kwam en zou proberen stenen of vuurwerk te gooien. Omdat hij het een levensbedreigend situatie vond, heeft Schutter01 één keer gericht geschoten. Hij zag toen iemand de hoek om vallen, uit zijn beeld vandaan.

3.4.2 Verklaring van Schutter02

Schutter02 verklaarde dat hij die avond een spoedoproep kreeg en dat ze snel naar de Coolsingel moesten gaan omdat collega's hulp nodig hadden. Hij zag dat het op de Coolsingel één grote chaos was en dat ze van alle kanten werden belaagd. Schutter02 ervaaarde dat het hard en extreem was, hij had dit nog nooit eerder meegemaakt. Schutter02 ging met zijn groep het voertuig uit bij een politieauto die tegen een gebouw in brand stond. De brandweer moest nog komen. Ze stapten uit, maar ze moesten zich meteen terugtrekken. Ze zijn weg gereden. Nadat de brandweer was gearriveerd, is de ME-groep teruggetreden en zijn ze op linie gaan staan. Op dat moment werden ze van alle kanten bekogeld. Achter hen was de brandweer aan het blussen. Opeens hoorde Schutter02 schoten. Het was een grote chaos. De brandweer vluchtte weg en ze lieten hun voertuig en materialen achter. Schutter02 zag op enig moment een grote vuurpijl op hem afgeschoten worden. Die pijl ontplofte achter hem, maar die ging vlak langs hem heen. Hij kreeg het gevoel dat hij iets moest doen om te voorkomen dat hij zwaargewond in het ziekenhuis zou belanden. Hij besloot om één van de drie jongens, die constant rechts om de hoek kwamen om stenen te gooien, 'uit te schakelen'. Hij pakte zijn vuurwapen en loste twee schoten, gericht op de onderbenen. Eén schot op de ene jongen en één schot op de andere jongen. Hij zag dat de jongens gewoon doorliepen en doorgingen met gooien.

3.4.3 Verklaring van Schutter03

Schutter03 verklaarde dat de groep met urgente noodzaak richting de Coolsingel moest gaan. Op de Coolsingel werden ze behoorlijk belaagd. Nadat ze op de Bulgersteyn waren aangekomen, zag hij brandende politieauto's, de portieren stonden open en de auto's waren leeggeroofd. Zijn

collega's waren gevlucht met gevaar voor eigen leven. Door de ME'ers werd een frontformatie neergezet. Op de Coolsingel stond een enorme mensenmassa, er werd gesproken over 1.500 tot 2.000 mensen. Het regende stenen en zwaar vuurwerk, zoals lawinepijlen en cobra's. Op de hoeken van de straat, links en rechts, stonden ook groepen van ca. 15 tot 20 of 30 mensen. Daar vandaan werd ook vuurwerk gegooid en afgeschoten, wat Schutter03 als meest bedreigend heeft ervaren. De brandende politieauto stond tegen een portiek aan en moest echt geblust worden. Het gooien van stenen en afschieten van vuurwerk was voortdurend en werd niet minder. Schutter03 voelde zich in het nauw gedreven. Omdat hij het een levensbedreigend situatie vond, heeft hij twee keer twee waarschuwingsschoten gelost. Hij heeft twee keer gezien dat iemand geraakt werd en naar de grond ging: één persoon op korte afstand, dat bleek degene te zijn die in zijn knie is geraakt, en één persoon op langere afstand. Hij heeft geen idee van wie deze schoten kwamen.

3.4.4 Verklaring van Schutter04

Schutter04 was de groepscommandant van groep 30, hij had avonddienst als OPCO. En hij leidde de debriefing.

Schutter04 verklaarde dat hij als ME'er werd ingezet omdat er collega's in uniform (de 'platte petten') bij een demonstratie in Rotterdam in het nauw werden gedreven. Er werd zwaar vuurwerk afgeschoten en er werden stenen uit de straat gehaald. Toen ze over de Coolsingel reden, werden ze bekogeld met heel veel stenen en daarbij werd hun voertuig zwaar beschadigd. De ME-sectie kreeg de opdracht om de brandweer te assisteren bij voertuigbranden op de Bulgersteyn. Die voertuigen stonden dichtbij woningen waarin mensen aanwezig waren en daardoor sprake was van ernstig gevaar. Het was noodzakelijk dat de brandweer meteen ging blussen. De brandweer wilde echter alleen blussen als hun veiligheid kon worden gegarandeerd. Met drie ME-groepen werd een linie gevormd op de kruising Bulgersteyn en Coolsingel, dat was voorbij de brandende voertuigen. Zij werden maximaal geraakt door stenen, projectielen en zwaar vuurwerk. In verband met het geweld is de ME achterwaarts gegaan. Daarbij heeft de brandweer hun slangen neergegoid en hebben zij het brandweervoertuig laten staan om zich in veiligheid te kunnen brengen. Vanwege de brand die geblust moest worden, heeft Schutter04, in samenspraak met de groepscommandant van de 10, besloten om met getrokken vuurwapen met twee groepen in de richting van de Coolsingel te lopen vanwege de agressie en het gevaar. Ze hielden halt bij de kruising van de Coolsingel met de Bulgersteyn, met de brandende voertuigen op twee meter afstand in de rug. Hierop reageerde de menigte met nog meer agressie in de richting van de ME'ers. Personen in de menigte gooide met stenen, zwaar vuurwerk, dranghekken, stalen pijpen van verkeersborden en wat er verder allemaal voorhanden was. Doordat de menigte in de richting van de ME bleef komen en bleef bedreigen door te gooien met vuurwerk en stenen, werden vanuit de linie door de groepen 10 en 30 meerdere waarschuwingsschoten gelost. Schutter04 heeft toen ook een aantal waarschuwingsschoten gelost, hij weet niet meer hoeveel. Ook dat maakte geen indruk op de menigte. In deze fase heeft Schutter04 twee gerichte schoten afgevuurd, gericht op de benen van twee personen die met stenen op vijf meter afstand in zijn richting wilden gooien, met het doel om hen te raken. Schutter04 weet niet of hij deze personen daadwerkelijk geraakt heeft.

3.4.5 Verklaring van Schutter05

Schutter05 verklaarde dat hij als ME'er was opgeroepen, omdat de sfeer grimmig was bij de mensen die zich bij het WTC hadden verzameld en dat de 'platte petten' steeds verder in het nauw kwamen. Toen ze daar uitstapten, werden ze meteen belaagd. Na een korte confrontatie, zijn ze

weer ingestapt om een veilige plek op te zoeken. Toen ze zagen dat een linie uniformdienst werd belaagd, zijn ze voor hen gaan staan, zodat zij zich konden terugtrekken. Schutter05 werd toen getrap door een man, waardoor hij op de grond viel. Hierop werd door een collega waarschuwingsschoten gelost. Ze trokken zich terug en gingen naar de Bulgersteyn waar politievoertuigen werden opengebrouwen. Omdat er auto's in brand waren gestoken en deze dichtbij een gevel stonden waarop de brand zou kunnen overslaan, moest voor er de brandweer een veilige werkplek worden gerealiseerd. Bij de brandende voertuigen zijn ze uitgestapt en werden ze bekogeld met alles wat de reischoppers konden vinden. Hierop zijn de ME'ers de voertuigen in gegaan, hebben ze een rondje gereden op de Coolsingel en toen ze terugkwamen bij het brandende voertuig zag Schutter05 dat de brandweer inmiddels aan het blussen was, maar dat zij tegelijkertijd werden belaagd. Hierop hebben ze voor de brandweer een linie gevormd om hen een veilige werkruimte te geven. Opnieuw werden waarschuwingsschoten gelost, ook door Schutter05, maar dat leek geen effect te hebben. Op enig moment werd er gericht geschoten door een collega, naar de linkerkant (vanaf de linie gezien). Na ongeveer 10 à 15 seconden werden ze gewenkt door demonstranten dat er iets aan de hand was. Ze wilden helpen, maar dat ging niet doordat andere demonstranten doorgingen met belagen. Schutter05 zag toen een man vanaf links op hen afkomen die een ijzeren paal met een verkeersbord vast had. Schutter05 heeft toen gericht geschoten op de benen van die man. Nagenoeg gelijktijdig schoot een collega naast hem ook in die richting. Direct na deze schoten ging die man naar de grond. De man kon in veiligheid worden gebracht en later hoorde Schutter05 over de porto dat de man een schotwond had in zijn knie. Opnieuw werden Schutter05 en zijn collega's bekogeld, waarbij waarschuwingsschoten zijn gelost, ook door Schutter05. Nadat de gewonde man was weggehaald en alles weer op gang kwam, zag hij vanaf rechts constant een aantal mensen om de hoek komen, stenen gooien en weer verdwijnen. Op een enig moment heeft Schutter05 een gericht schot gelost, omdat hij die dreiging wilde doen stoppen. Schutter05 gaat er van uit dat hij toen niemand geraakt heeft, want hij heeft geen reactie gezien op zijn schot.

3.4.6 Verklaring van Schutter06

Schutter06 verklaarde dat hij in ME-verband werd opgeroepen in verband met een demonstratie en dat er iets aan de hand was. Twee ME-bussen waren al weg en hij ging in de derde bus in de richting van de Coolsingel. Toen ze daar aankwamen, werden ze belaagd met projectielen. Hierdoor sneuvelden de ruiten van de ME-bus en kwamen er gaten in de beplating. Daarom zijn ze via een omweg naar de Bulgersteyn gereden. Hij zag daar twee politieauto's in brand staan. Deze stonden dicht tegen een gevel aan en de brandweer probeerde te blussen onder bescherming van de groepen 10 en 30. Omdat de brandweer niet meer veilig kon werken, zijn ze uiteindelijk gevlucht. De groep van Schutter06 stond aan de achterzijde. Daar hoorde hij meerdere schoten en via de porto hoorde hij dat het 'eigen vuur' was. Hierop kreeg deze ME-groep de opdracht om naast de 10 en de 30 te gaan staan. Schutter06 hoorde via de porto dat iemand zei dat ze hun vuurwapen moesten trekken. Schutter06 werd drie à vier keer door stenen geraakt. Toen hij zag dat een persoon vuurwerk in zijn hand had en dat wilde gooien in de richting van de linie, en hij ook zag dat deze persoon naar de positie keek waar Schutter06 stond, heeft Schutter06 een waarschuwingsschot gelost.

3.4.7 Verklaring van Schutter07

Schutter07 verklaarde dat hij tijdens zijn dienst te horen kreeg dat hij zich moest omkleden naar

ME-tenue, in verband met een demonstratie in het centrum. Ter plaatse moesten allereerst de demonstranten vanaf de Burger King de Coolsingel worden opgedreven om plunderingen te voorkomen. Tijdens de actie die daarop volgde, kreeg Schutter07 het gevoel dat de mensen erop uit waren om hen te vermoorden. Daarna hebben ze een linie gevormd omdat de 'platte petten' werden overlopen. De druk was megagroot en Schutter07 zag dat een collega keihard onderuit werd getrapt. Schutter07 heeft op dat moment drie of vier waarschuwingsschoten gelost. Hierna is hij met zijn groep naar de Bulgersteyn gegaan waar een politievoertuig in brand stond. Toen ze de opdracht kregen om uit te stappen, is de groep met getrokken wapen naar voren gelopen. De groep werd belaagd, en omdat de situatie niet te houden was, zijn ze weer ingestapt. Later zijn ze weer uitgestapt, maar ook toen bleek dat het niet te doen was en gingen ze in dekking achter de bus. Toen de brandweer kwam, moest die worden beschermd. Maar ze waren genoodzaakt om weer terug te gaan naar de bus, en ook de brandweer vluchtte weg. Op enig moment kwam er een jongen aanlopen, die een buis op Schutter07 richtte, en een vuurpijl afschoot uit die buis, in de richting van Schutter07. Die pijl kwam tussen hem en een collega. Het gaf zo'n klap dat hij dacht dat zijn onderbeen eraf geschoten werd. Een jongen kwam toen van links op Schutter07 af rennen met een grote steen in zijn handen en de jongen gooide die steen in de richting van Schutter07. Schutter07 pakte zijn vuurwapen en schoot op de benen van die jongen. Hij denkt niet dat hij hem geraakt heeft, omdat de jongen is weg gerend. Later hoorde Schutter07 dat iemand vanuit de linie zei dat er iemand in zijn been was geschoten, maar hij weet niet of dit dezelfde persoon was.

3.4.8 Verklaring van Schutter08

Schutter08 verklaarde dat hij zich met spoed moest omkleden in ME-tenue, waarna hij met zijn groep in de richting van de Coolsingel is gereden. Om plunderingen te voorkomen is de groep op de Lijnbaan uitgestapt en heeft een linie gevormd, waarna de mensenmassa op de ME-groep kwam afrennen. Vervolgens moest er gevochten worden om ruimte te creëren. Een mede-groepslid werd door een karateschop neer geschopt. Schutter08 hoorde schoten waarna ruimte ontstond om de bus in te gaan. Hierna moesten ze naar de Bulgersteyn. Daar stonden politievoertuigen in brand en het vuur dreigde over te slaan naar gebouwen. De brandweer moest worden beveiligd. Ze hebben een linie gevormd tussen de brandende auto's en de Coolsingel. Door een regen van stenen en het gooien van vuurwerk, trok de brandweer zich terug. Ook de ME-groep trok zich terug, maar moest weer naar voren omdat de brandweerauto daar nog stond. Opnieuw stonden ze voor de brandende voertuigen en toen werd een steen of projectiel op Schutter08 gegooid. Dat raakte zijn bovenbeen waardoor hij achterover viel. Het werd toen zo heftig, dat hij besloot om zo'n negen of tien waarschuwingsschoten te lossen. Hij zag geen effect. Hij zag nog dat iemand vuurpijlen op hen afvuurde met een soort pijp, als een granaatwerper. Hij hoorde dat er links en rechts schoten werden gelost en hij zag dat links van hem een relschopper was neergevallen. Toen de ME van Den Haag kwam, werd de druk verlicht. Later heeft Schutter08 op de Kruiskade of Westkruiskade nog twee waarschuwingsschoten gelost. Hij kreeg steeds meer last van zijn been. Hij werd later onderzocht door ambulancepersoneel die hem naar het ziekenhuis heeft vervoerd. Daar bleek een zenuw in de lies bekneld te zijn. De dag daarop mocht hij naar huis.

3.4.9 Verklaring van Schutter09

Schutter09 verklaarde dat hij zich moest omkleden in ME-tenue in verband met een spoedinzet in het centrum van Rotterdam. Daar liep een demonstratie uit de hand. Vanaf de Burger King werd een linie gevormd. De ME'ers werden met diverse voorwerpen bekogeld en trokken zich terug,

waarbij Schutter09 veel moeite moest doen om staande te blijven. Dezelfde actie werd opnieuw uitgevoerd, maar toen werd een collega door een zgn. 'flying kick' tegen de grond getrapt. Een grote groep relschoppers liep op hem af en op dat moment hoorde Schutter09 knallen, waarvan hij dacht dat het schoten waren. Hij loste vervolgens zelf ook een aantal waarschuwingsschoten. Vervolgens werd de groep ingezet op de Bulgersteyn, waar 'platte petten' werden belaagd. Op ongeveer 15 meter vanaf de kruising met de Coolsingel werd een linie gevormd. Toen de ME-groep daar stond, werden zij belaagd met diverse zware voorwerpen en werden ze bestookt met zeer zwaar vuurwerk. Het leek erop dat er met kokers vuurpijlen op hen werden afgeschoten. De ME trok zich hierop terug. Daarna kwam de informatie binnen dat op de Bulgersteyn een politieauto in brand stond tegen een pand met mogelijk woningen daarboven. De ME-groep ging ter plaatse om de brandweer hun werk te kunnen laten doen. Maar ze moesten zich weer terug trekken, omdat ze zwaar vuurwerk tegen hen aan kregen en omdat er met dranghekken werd gegooid. Om een veilige ruimte voor de brandweer te creëren, is de ME-groep toch weer uit het voertuig gestapt. Daarbij hebben ze hun vuurwapen ter hand genomen, zo ook Schutter09. Een paar meter voorbij het brandende voertuig zijn ze weer op linie gaan staan. Door het gooien van stenen en andere voorwerpen, ging de brandweer enkele meters achteruit en op dat moment hoorde Schutter09 ook schoten. Dit gaf een reactie bij de relschoppers, want die gingen naar achteren. Schutter09 zag dat een aantal relschoppers stond te zwaaien en hij hoorde roepen dat ze iemand hadden geraakt. De ME'ers liepen naar voren, maar toen ze bijna bij de kruising waren, kwam er vanaf de rechterzijde een groep relschoppers. Daarbij was iemand die een verkeersbord vasthad als een speer, en het leek er voor Schutter09 op dat hij die in zijn richting wilde gooien. Hij heeft hierop meerdere waarschuwingsschoten gelost, maar de relschoppers bleven in zijn richting lopen. Hierop richtte Schutter09 zijn vuurwapen op de relschopper, die daarop het verkeersbord liet vallen. Ook andere relschoppers trokken zich terug. Schutter09 zag dat vanaf de linkerzijde een man neer ging. De linie is die man voorbij gegaan en Schutter09 is naar hem toegegaan. Hij zag dat de man vermoedelijk een schotwond in zijn been had. Toen de ME van Den Haag kwam, werd de druk een stuk minder.

3.5 Verklaringen brandweer

3.5.1 Verklaring van ██████████ (bevelvoerder)

De getuige verklaarde dat ze werden gealarmeerd voor een 'middelbrand' op de Bulgersteyn waar brandende auto's dichtbij gebouwen stonden. Toen ze ter plaatse kwamen, ging de ME naar voren om hen af te schermen. De sectiecommandant zei dat zij daar voor de veiligheid stonden en dat de brandweer veilig kon optreden. Nadat de blussing was ingezet, werd het grimmiger en kwamen grote stenen en zwaar vuurwerk hun kant op. Uiteindelijk werden de ME'ers naar achteren gedrukt in de richting van de brandweer door de druk van de menigte die de Bulgersteyn in wilde gaan. Rond die tijd hoorde de getuige schoten. Uiteindelijk stond de brandweer op een lijn met de ME'ers en daarom vond getuige het niet meer veilig om hun werkzaamheden te doen. Hij was verantwoordelijk voor zijn mensen en hij besloot dat zij zich zouden terugtrekken. Ze hebben alles laten liggen en hebben het op een lopen gezet. Op een gegeven moment reden meerdere ME-voertuigen de Bulgersteyn in. Hij zag dat de ME de straat schoonveegde en de menigte teruggedreef in de richting van de Coolsingel. Toen kreeg hij het seintje van de sectiecommandant van de ME dat het weer veilig was om te blussen. De brandweer heeft toen de brandende voertuigen geblust.

3.5.2 Verklaring van ██████ (brandweerman)

De getuige verklaarde dat ze ter plaatse een politieauto in brand zagen staan, dicht tegen het pand aan. Getuige heeft 'likkende vlammen' en 'heftige rookontwikkeling' gezien. Dit baarde hen de grootste zorgen, omdat een brand naar binnen kan overslaan. Zij wisten niet of de brand al binnen was. Ze hadden wel gezien dat er op dat moment nog mensen aanwezig waren in het pand. Kort hierna arriveerde de ME en die zette een linie neer om hun veiligheid te waarborgen. Op dat moment kwam er meteen een ontzettend grote groep die massaal met stenen en vuurwerk gooide. De getuige heeft het geweld en de agressie van dat moment beschreven als heel extreem, het kwam heel snel vanuit het niets en was meteen heel massaal. Er stonden maar een paar agenten van de ME, tegenover een grote menigte.

Ze hebben de brandweerwagen achter gelaten en zijn rennend gevlucht naar een andere brandweerwagen. De politie was op dat moment met hen mee gevlucht. Tijdens het blussen en het vluchten meende getuige schoten te horen. Toen de brandweer na een kwartier het sein van de politie kreeg dat het veilig genoeg was, werd de auto zo goed als geblust. Tussen het blussen keek getuige af en toe naar rechts en zag hij dat de ME weer op linie stond. Hij focuste zich tijdens het blussen vooral op de brand en hij heeft niet precies kunnen waarnemen wat er op rechts allemaal gebeurde, maar het was in ieder geval nog heel hectisch. Volgens hem werden er nog wel stenen gegooid maar het was niet meer zo massaal.

3.5.3 Verklaring van ██████ (brandweerman)

De getuige verklaarde dat de sfeer snel omsloeg toen ze bezig waren met blussen. Getuige was gefocust op het blussen maar merkte al snel dat ze bekogeld werden met stenen en zwaar vuurwerk. Op dat moment heeft een groepje politiemensen voor hen een soort linie gevormd om hen af te schermen tegen die gasten die hen aan het bekogelen en bestoken waren. Op een gegeven moment hoorde hij een aantal schoten. Getuige zag dat de waarschuwingsschoten niet veel uithaalden. De bevelvoerder gaf de opdracht om terug te trekken, terwijl het blussen verre van voltooid was. Tegelijkertijd trok ook de politie zich terug. Nadat versterking van de ME kwam, werd een tweede bluspoging ondernomen. Ook toen heeft getuige schoten gehoord, die leken toen wel effect te hebben en er kwam ruimte. Toen heeft de brandweer de bluswerkzaamheden kunnen voortzetten.

3.6 Verklaringen slachtoffers

3.6.1 Verklaring getuige ██████ (slachtoffer 1)

██████ heeft verklaard dat hij dichterbij de brandende auto is gelopen om te kijken. Op enig moment stond hij naast de tramhalte op de Coolsingel toen hij rechts bij zijn been voelde dat hij door iets werd geraakt. Daarna zag hij bloed en had hij twee gaatjes in zijn been (achter- en zijkant, vermoedelijk een doorschot).

3.6.2 Verklaring getuige ██████ (slachtoffer 2)

██████ heeft verklaard dat hij op de Coolsingel liep in de richting van een brandende (politie)auto en dat hij van omstanders hoorde dat er iemand was neergeschoten. Hij wilde die jongen helpen en liep daarom naar de overkant. Op dat moment voelde hij iets tegen zijn borstkas dat leek op een *beanbag*. Vervolgens bleek dat hij onder zijn linker tepel was geraakt. Hij heeft niet gezien wie er

op hem schoot, hij kreeg vanuit het niets die klap.

3.6.3 Verklaring getuige ██████████ (slachtoffer 3)

██████████ heeft verklaard dat hij op de Coolsingel liep en dat hij zag dat er een paar politieauto's in brand stonden. Hij besloot om daarvan filmopnames te maken. Toen hij aan het filmen was, werd hij geraakt in zijn linker bovenbeen/lies. Hij weet niet waar de kogel vandaan kwam. Hij stond op ca. zeven à acht meter van de politie. Later corrigeert hij die afstand naar 25 meter (zie aangifte 3.8.6).

3.6.4 Verklaring getuige ██████████ (slachtoffer 4)

██████████ kwam met de fiets vanaf Hofplein naar de Coolsingel, maar kon niet verder omdat er een paar duizend man stond en het chaos was. Er werd vuurwerk afgeschoten. Hij was nieuwsgierig en heeft zijn fiets neergezet ter hoogte van de koopgoot en is een stukje gaan lopen. Hij liep niet echt in een menigte, maar alleen. Op enig moment zag hij bloed op zijn slippers en broekspijp. Hij is weer op zijn fiets gestapt en is toen naar het ziekenhuis gegaan. Aldaar werd geconstateerd dat hij een schotwond aan zijn been had. De kogel is door zijn been gegaan.

3.6.5 Verklaring getuige ██████████ (slachtoffer 5)

██████████ heeft verklaard dat hij rond 21:00 uur naar McDonald's op de Coolsingel wilde lopen om iets te eten. Hij was nieuwsgierig en is toen naar de demonstratie gelopen. Hij wilde een filmpje maken van de brandende auto die hij zag. Hij kreeg stenen naar zich toe gegooid. Op ongeveer vijf meter afstand voelde hij felle pijn in zijn been. De ME heeft hem over de grond getrokken en in de ME-bus gelegd. In het ziekenhuis kwam hij er pas achter dat hij was neergeschoten.

3.7 Verklaringen overige getuigen

3.7.1 Verklaring getuige ██████████

De getuige verklaarde dat hij op de kruising Coolsingel en Bulgersteyn stond en dat in de Bulgersteyn een linie ME-politiemensen werd bedreigd door een grote groep demonstranten. Er werd veel vuurwerk afgestoken en in de richting van de politie gegooid. Ook werden er verkeersborden, stenen en andere voorwerpen naar hen gegooid. De politiemensen waren met veel minder dan de demonstranten. Er was veel dreiging. Getuige zag dat een hondengeleider van de politie zes waarschuwingsschoten loste om te kunnen weggelopen. Even daarna hoorde hij drie schoten, maar hij heeft niet gezien wie er geschoten heeft. Getuige zag een man nabij de kruising vallen, vermoedelijk geraakt door een kogel. Samen met een vriend heeft getuige eerste hulp verleend. Later bleek dat de man slachtoffer ██████████ was.

3.8 De overige feiten

3.8.1 Zicht

Het was ten tijde van het schietincident droog en donker. Er was wel straatverlichting aanwezig in/op de Coolsingel/Bulgersteyn te Rotterdam. Er waren veel brandjes en vuurwerk, en daardoor was er rook. Maar het zicht op de Coolsingel was redelijk rookvrij.

3.8.2 Beschrijving plaats delict

De plaats delict (PD) betrof de openbare weg gelegen op de Bulgersteyn met de kruising Coolsingel te Rotterdam. Aan de Coolsingel bevond zich links op de hoek lederwarenwinkel Van Os (gevestigd Coolsingel 82) met links daarvan, richting winkelcentrum Koopgoot, winkelbedrijf C&A (gevestigd Coolsingel 80). Rechts op de hoek bevond zich horecabedrijf Borrelbar Florijn (gevestigd Coolsingel 104).

In de Bulgersteyn bevond zich links Parkeergarage Q-Park Koopgoot (gevestigd Bulgersteyn 5). Rechts bevond zich een gebouw genaamd Erasmushuis (gevestigd Coolsingel 104) en vervolgens Rotterdam Tourist Information (gevestigd Coolsingel 114).

3.8.3 Forensisch onderzoek

Door de onveilige situatie aldaar kon niet direct onderzoek op de plaats delict worden uitgevoerd. Op zaterdag 20 november 2021 omstreeks 03:00 uur werd een onderzoek uitgevoerd door de Rijksrecherche. Op de plaats delict werden in totaal 12 hulzen aangetroffen. Later werd er nog 1 huls in ontvangst genomen door de Rijksrecherche. De PD werd fotografisch vastgelegd. Het onderzoek naar strafbare feiten die tijdens de rellen waren gepleegd, werden onderzocht door een Team Grootschalige Opsporing (TGO) van Politie Eenheid Rotterdam.

Opgemerkt zij dat niet alle hulzen zijn terug gevonden, gelet op de chaotische situatie ter plaatse.

Overige bevindingen:

- de PD was ruim afgezet op de Coolsingel tussen de Koopgoot en Blaak en tussen Bulgersteyn en de Coolsingel,
- er lagen meerdere delen van straatmeubilair zoals verkeersborden, een bank, verzwarende blokken voor verkeersborden verspreid op de openbare weg,
- er lagen meerdere delen bestrating, zoals tegels en keien, verspreid op de openbare weg,
- er lagen delen van meubilair behorende bij een horecabedrijf verspreid op de openbare weg,
- er lagen delen vuurwerk verspreid over de openbare weg,
- er lag een vinger op de openbare weg,¹
- er was op verschillende locaties bloed aanwezig op de openbare weg,
- er waren op verschillende locaties goederen aanwezig zoals kledingstukken, een sleutelbos en handschoenen,
- er lagen uitgebrande bromscooters op het wegdek van de Coolsingel tegenover de winkel C&A,
- er waren prullenbakken aangetast door hitte nabij winkelbedrijf C&A,
- er stond een uitgebrand politievoertuig in de Bulgersteyn, geparkeerd langs een flatgebouw genaamd het Erasmushuis,
- het Erasmushuis was aangetast door hitte,
- ramen van het Erasmushuis waren gesprongen en het gebouw was beroet,
- er lagen in totaal 12 hulzen verspreid op de openbare weg,
- aan de Rijksrecherche werd er ter plaatse nog één huls overhandigd.

3.8.4 Onderzoek wapens en munitie

Van negen medewerkers van de politie werden de dienstwapens, met houders en patronen in beslag genomen voor onderzoek. De dienstwapens werden genummerd 1 tot en met 9. Met de

---

¹ Een dactyloscopisch onderzoek heeft niet tot een identificatie geleid. Er is geen DNA onderzoek verricht. Niet is gebleken dat de aangetroffen vinger een relatie heeft met de geweldsaanwending van de politie.

negen dienstwapens werden proefschoten genomen. Van elk dienstwapen werd er één kogel veiliggesteld.

Gelet op het onderzoek aan de wapens van alle negen schutters is het zeer waarschijnlijk dat er tijdens het incident met het dienstwapens van Schutter01 t/m Schutter09 in totaal 43 keer is geschoten waarvan door vijf schutters acht keer gericht hebben geschoten.

Er werden in totaal 13 hulzen in beslag genomen door de Rijksrecherche.

De negen dienstwapens functioneerden naar behoren en vertoonden geen storingen.

3.8.4.1 Overzicht schoten

Schutter	Waarschuwing²	Gericht	Totaal
01	1	1	2
02	0	2	2
03	4	0	4
04 ³	0	2	2
05	5	2	7
06	1	0	1
07	3	1	4
08	12	0	12
09	9	0	9
Totaal	35	8	43

3.8.4.2 Munitie vergelijkend onderzoek door het NFI

Uit onderzoek is gebleken dat ██████████ (slachtoffer 3) werd geraakt door een kogel uit het dienstwapen van Schutter01 en dat ██████████ (slachtoffer 5) werd geraakt door een kogel uit het dienstwapen van Schutter05 (zie overzicht schutters en slachtoffers onder 3.3).⁴

3.8.5 Letsel slachtoffers

3.8.5.1 Letsel ██████████ (slachtoffer 1)

Ten gevolge van het schietincident is hij in zijn bil en heup geraakt door één kogel (vermoedelijk een doorschot). ██████████ wenste niet mee te werken aan het onderzoek.

3.8.5.2 Letsel ██████████ (slachtoffer 2)

████████ is door één kogel geraakt. Hij had een schotwond onder zijn linkerborst waardoor hij diverse interne verwondingen heeft opgelopen (stuk dikke darm is weggehaald, middenrif en maag zijn gehecht, en een klaplong links). De kogel kon om medische redenen niet worden verwijderd uit zijn ruggenwervel.

---

² Waarbij wordt opgemerkt dat de waarschuwingsschoten niet alleen zijn gelost tijdens dit schietincident. Eerder deze avond waren waarschuwingsschoten gelost elders op de Coolsingel en later nog een keer op de Westkruiskade.

³ Schutter04 heeft verklaard dat hij "een aantal waarschuwingsschoten" en "een tweetal gerichte schoten" heeft gelost (zie p.5 van verhoor met documentcode 2111211000.Schutter-04). Uit onderzoek aan zijn wapen kunnen maar twee schoten blijken. In deze beoordeling wordt er vanuit gegaan dat die twee schoten gericht waren en dat hij geen waarschuwingsschoten heeft gelost.

⁴ De herkomst van de kogels die de overige slachtoffers hebben geraakt is gebaseerd op verklaringen van de schutters en slachtoffers over het moment van schieten en over hun positie.

3.8.5.3 Letsel ██████████ (slachtoffer 3)

██████████ is ten gevolge van het schietincident door één kogel geraakt in zijn lies/bovenbeen.

3.8.5.4 Letsel ██████████ (slachtoffer 4)

██████████ is door één kogel geraakt en hij had ten gevolge van het schietincident een schotwond in de linker kuit: een inschot aan de zijkant en een uitschot aan de achterkant.

3.8.5.5 Letsel ██████████ (slachtoffer 5)

██████████ is ten gevolge van het schietincident door één kogel geraakt. Schotwond in knie (inschot geen uitschot), de kogel is operatief verwijderd.

3.8.6 Aangiftes

██████████ (slachtoffer 3) heeft op 28 januari 2022 aangifte gedaan naar aanleiding van het schietincident. Hij heeft aangifte gedaan van poging doodslag. Hij verwijst in zijn aangifte naar de verklaring die hij als slachtoffer heeft afgelegd (zie hierboven 3.6.3).

Slachtoffers ██████████ ██████████ ██████████ en ██████████ hebben geen aangifte gedaan naar aanleiding van het schietincident.

3.8.7 Meldkamergesprekken

Uit de opgenomen gesprekken met de meldkamer blijkt dat er vanaf 20:22 uur melding wordt gemaakt dat de sfeer is omgeslagen, dat er met zwaar vuurwerk wordt gegooid, dat er mensen uit de harde kern van Feyenoord zijn, dat er mensen met gezichtsbedekking rondlopen, dat de ter plaatse gaande politieambtenaren worden opgeroepen om zich "compleet om te hangen".

Om 21:08 uur is de eerste melding dat een persoon in de knie is geschoten. En om 21:15 wordt de assistentie van de Eenheid Den Haag er naartoe gestuurd.

Een selectie van de relevante berichten:

Tijdstip	Spreker	Bericht
20:26	22.10	Even voor alle collega's, er is gezichtsbedekking op bij gasten, er is heel zwaar vuurwerk in de handen en in de tassen en (...) er zijn gasten van de harde kern van Feyenoord tussen. (...)
20:30	OE	Op de Coolsingel worden stoelen van het terras gepakt, die hebben ze dus in hun handen. (...)
20:31	22.10	Jongens linie nu! Linie nu over heel de lengte. OC, we gaan linie formeren op de Coolsingel. (...) Ik wil graag die brandweerauto hier met enige spoed toch wel hebben (...).
20:33	OC	Ja ik doe mijn best maar ik krijg de brandweer uw kant niet op. Die wil niet uw kant op komen, over.
	22.10	Nou ja, nou ja vind ik heel bijzonder dit.
	OC	Ja, we zijn er echt mee bezig jongens. We lopen hier ook hoog in emotie. We krijgen de brandweer uw ... niet uw kant op, over. (...)
20:34	22.10	Jongens terugtrekken! Achteruit.
	OC	Collega's terugtrekken!
20:34	22.10	Schoten, eigen vuur. Er wordt geschoten door collega's. (...)
	OE	Ter hoogte van C&A, Coolsingel. (...)
20:34	22.10	Onder dekking, nu!

20:35 OE1 Collega's hebben waarschuwingsschot gelost.
22.10 Ja, drie waarschuwingsschoten in de zijlijn. (...)
22.10 He jongens, even onze rug, die is ook niet veilig hé (...) Wat mij betreft mag je er regionale spoed van maken. We gaan het hier niet redden zo. (...)

20:36 40.68 OC, we worden belaagd! We worden belaagd!
00.43 Bulgersteyn
Delta 00 Iedereen terugtrekken! (...)
OE2 Ja OC, hele groep van ons werd belaagd door hooligans, nu weer rustig. (...)
OC Allemaal terug richting Doelwater, over. (...)

20:38 22.10 Ja weet je, dit schiet niet op. Laat mijn collega's alstublieft op de Hoogstraat Bulgersteyn nog staan als je elke keer weg gaat rennen dan wordt er nog meer gesloopt. Blijf alsjeblieft gewoon staan. (...) als we gaan rennen dan komen ze rennend achter ons aan. (...)

20:39 22.10 Er is zoveel keer geschoten door de collega's. (...) Ik wil sowieso iedereen die niet in het harde pak staat uit het zicht van de relschoppers jongens. (...)

20:41 .30 Wij zijn door die meute heen. Wij zijn maximaal bekogeld met van alles en nog wat. (...) ik zie dat de verkeersborden de straat uitgetrokken worden. Sfeer is grimmig kan ik zien. (...)

20:42 06.01 Ik heb inmiddels ook geen zijspiegels meer. Alles wordt naar ons toegegooid.
.30 Ik neem aan dat de waterwerper ook opgeroepen wordt?
06.01 We gaan ieder geval maximaal opschalen. (...)
Pappa's⁵ Wij zijn bijna compleet en gereed met een groep van 6 ME's. Ik wacht nog op toestemming, over. (...)
30.10 6 paarden die hebben geen achtervang, niets. Dus ik wil ze nu niet inzetbaar hebben in de stad. (...)

20:44 Zulu De Schielandtoren daar staan twee dienstauto's, daar is vuurwerk waarschijnlijk in gegooid, die gaat zo in de brand en daar staan drie voertuigen onbeheerd.
20.10 Dat weten wij. Wij hebben ons daar terug getrokken, da's Bulgersteyn. (...)

20:46 22.00 Hoek Bulgersteyn Coolsingel daar staat een voertuig tegen de gevel van een pand aan en die staat in lichterlaaie. (...)
OC Er gaat nu ook vuilnis op. Ik weet alleen niet of we de brandweer die kant op krijgen. (...)
22.10 Die brandweer moet echt wat doen. Dus als dadelijk die ME opgeschaald is wil ik daar echt een prio op hebben wat dadelijk gaat heel die flat in de fik.
OC Ik zie het, alleen de brandweer zegt ze gaan niet alleen die kant op.
22.00 Het is een flat waar mensen wonen. (...)

20:48 OE1 Kunnen wij met drie auto's wat doen bij die Bulgersteyn, voor die brandweer? (...)
OE2 Twee groepen van de 10 zijn onder weg (...) als ze durven moeten we het gewoon doen.
22.10 Ja, nou ja bij dezen gaan we weer terug naar de locatie waar we vandaan kwamen.
OE2 Bulgersteyn?
22.10 Ja, en dan inderdaad dan weer richting die voertuigen. (...) er komt ieder geval het nodige aan vanuit de regio. Ook de waterwerper en een peloton uit Den Haag. (...)

20:52 OE 22.10, de camera op de Bulgersteyn is gesloopt. Wij hebben geen beelden meer binnen. (...)

---

⁵ Politie te paard.

20:53	06.01	De brandweer? Wij staan klaar op de Bulgersteyn richting Coolsingel. Kan die in ons kielzog komen? (...)
21:00	06.01	Ja voor de voorwaartse beweging heb je drie groepen nodig. Links, rechts, en rechtdoor. Anders is het niet te doen. (...)
	OE	We moeten weg hier, we worden maximaal bekogeld met stenen.
21:03	OE1	Achterwaarts, we worden maximaal bekogeld. (...)
	OE2	Dit is kansloos. De brandweer staat te blussen en wij worden kapot gegooid. (...)
	OE	.01 eigen vuur, waarschuwingsschoten. (...)
21:06	06.01	Ja, op de Bulgersteyn worden we maximaal bekogeld vanaf de Coolsingel. De collega's gaan nu voor de brandweerauto staan met getrokken wapens, over. (...)
	OE	Straks ook even rekening houden met waarschuwingsschoten, dat de Zulu in de lucht zit. (...)
21:08	OE	OC, één persoon aangeschoten op de Coolsingel. (...)
21:09	OE	we worden gewenkt vanuit de groep. (...) Dus de ME gaat nu de Coolsingel op, over. (...) Opnieuw meerdere waarschuwingsschoten. (...)
21:11	OC	De waterwerper die staat lucht te halen, alles is binnen tien minuten inzetbaar voor jullie ook en weet er is geschoten en een persoon geraakt is bij de Bulgersteyn, over. (...)
21:15	OC	06.01 Den Haag, dan voor u ... Bulgersteyn, over. Daar staan de collega's van de 06.01, waarschuwingsschoten gelost. Staan de brandweer te assisteren. Is iemand in zijn knie geraakt. U graag daar heen. (...)
21:21	OC	Binnenwegplein (...) Daar wordt wel gesproken dat iemand in de borst geraakt zou zijn. (...)
	.30	Er is meerdere malen door ons geschoten. Echt heel veel keer. Wij zien niemand liggen en zijn ook niet gewenkt. Dus we houden het in de gaten. (...) maar we kunnen niet alles zien. Het is echt chaos hier. (...)
21:34	OC	Binnenwegplein ter hoogte van de Mediamarkt was inderdaad een borst ... een schot die was in de borst.
	22.10	Is die gozer geraakt door de politie?
	OC	Daar durf ik nog niets op te zeggen, over. (...)

3.8.8 Regeling toetsing geweldsbeheersing politie

Schutter01 t/m Schutter09 voldeden op 19 november 2021 aan de eisen, gesteld in de Regeling toetsing geweldsbeheersing politie.

3.8.9 Onderzoek naar videobeelden

Er is een grote hoeveelheid camerabeelden veiliggesteld, afkomstig van cameratoezicht, particulieren en sociale media. De Rijksrecherche heeft een compilatie gemaakt van de relevante beelden.⁶

Op de beelden is onder meer – samengevat – te zien dat ME-bussen worden vernield en dat politieagenten worden belaagd met vuurwerk. Te zien is dat de ME rond 20:34 uur een linie vormt, en dat de ME rond 20:35 uur in hun voertuigen stapt en wegrijdt. Om 20:36 uur is te zien dat politieagenten zich terug trekken in de richting van de Bulgersteyn en dat zij worden achtervolgd door de menigte. Tussen 20:35 en 20:40 uur is te zien dat ME-bussen en politieagenten in uniform

---

⁶ De bestanden van alle opnames, even als deze videocompilatie, zijn te omvangrijk om te voegen in het digitale dossier en zijn beschikbaar bij de Rijksrecherche.

zich terug trekken in de richting van de Beurstraverse, dat een trap volgt in de richting van een politieagent, en dat politievoertuigen worden vernield. Rond 20:44 uur is te zien dat een politievoertuig in brand wordt gestoken. Om 20:51 uur wordt een camera van cameratoezicht uitgeschakeld, vermoedelijk door relschoppers.

Op de helikopterbeelden is te zien dat politieagenten rond 21:06 uur met getrokken wapens voor de brandweerauto staan. Rond 21:06 uur is te zien dat (vermoedelijk) slachtoffer 3 (██████) wordt geraakt, en om 21:11 uur slachtoffer 5 (██████████████████).

3.8.10 Toestemming inzet traangas

Door de burgemeester van Rotterdam is om 21:55 uur mondeling toestemming gegeven voor de inzet van traangas. Deze toestemming viel samen met het noodbevel.⁷

Er is door politiemensen tussen 20:30 uur en 21:15 uur (gericht) geschoten – de inzet van traangas was op dat moment niet mogelijk.

4 Toetsingskader

De beoordeling van de rechtmatigheid van door de politie gebruikt geweld vindt plaats aan de hand van de navolgende regelgeving, naast de in §2 genoemde aanwijzingen:

- Politiewet 2012, m.n. art. 7;
- Ambtsinstructie voor politie, Koninklijke Marechaussee en buitengewoon opsporingsambtenaar, m.n. de artikelen 4, 7, 10 en 10a (hierna: "Ai");
- Wetboek van Strafrecht, m.n. artikel 40, 41, 42 en 43.

Punt 5.3 Aanwijzing handelwijze geweldsaanwending (politie)ambtenaar 2006

Ten aanzien van de afdoeningsbeslissing geldt als uitgangspunt dat van strafvervolging (of van verdere vervolging) wordt afgezien indien geen rechtens relevante twijfel kan bestaan over het bevestigende antwoord op de vraag of de strafrechter, indien de zaak aan hem zou zijn voorgelegd, een beroep op een rechtvaardigings- of schulduitsluitingsgrond zal honoreren en de politiefunctionaris zal ontslaan van rechtsvervolging. Er kunnen echter omstandigheden aan de orde zijn waardoor het in de rede ligt het rechterlijk oordeel in te winnen.

Art.7 Politiewet 2012⁸

1. De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak is bevoegd in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf.

(...)

---

⁷ Een noodbevel wordt afgegeven op grond van artikel 175 Gemeentewet. In het noodbevel van 19 november 2021 van burgemeester Aboutaleb staat onder meer aangegeven dat "een ieder die (...) aanleiding geeft tot het redelijke vermoeden dat hij of zij zal deelnemen aan wanordelijkheden of verstoringen van de openbare orde in het gebied Rotterdam-Centrum met het kennelijke doel de openbare orde te verstoren (...) zich uit dit gebied dient te verwijderen (...), en alle aanwijzingen gegeven door de politie (...) terstond en stipt op te volgen (...)" De politie is belast met de handhaving van dat noodbevel. Raadpleegbaar op: <https://www.rotterdam.nl/noodbevel19nov2021.pdf> (laatst geraadpleegd op 26 april 2022).

⁸ In de Aanwijzing handelwijze geweldsaanwending (politie)ambtenaar 2006 aangeduid als artikel 8 Politiewet 1993. Pagina 19/32

5. De uitoefening van de bevoegdheden, bedoeld in het eerste tot en met vierde lid, dient in verhouding tot het beoogde doel redelijk en gematigd te zijn.

Art. 4 Ambtsinstructie (Ai)

Het gebruik van een geweldmiddel is uitsluitend toegestaan aan een ambtenaar:

- a. aan wie dat geweldmiddel rechtens is toegekend, voor zover hij optreedt ter uitvoering van de taak met het oog waarop het geweldmiddel hem is toegekend, en
- b. die in het gebruik van dat geweldmiddel is geoefend.

Art. 7 Ambtsinstructie (Ai)

1. Het gebruik van een vuurwapen, niet zijnde een vuurwapen waarmee automatisch vuur of lange afstandsprecisievuur kan worden afgegeven, is slechts goorloofd:

- a. om een persoon aan te houden ten aanzien van wie redelijkerwijs mag worden aangenomen dat hij een voor onmiddellijk gebruik gereed zijnde vuurwapen bij zich heeft en dit tegen personen zal gebruiken;
- b. om een persoon aan te houden die zich aan zijn aanhouding, voorgeleiding of andere rechtmatige vrijheidsbeneming tracht te onttrekken of heeft onttrokken, en die wordt verdacht van of is veroordeeld wegens het plegen van een misdrijf
  - 1° waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van vier jaren of meer is gesteld, en
  - 2° dat een ernstige aantasting vormt van de lichamelijke integriteit of de persoonlijke levenssfeer, of
  - 3° dat door zijn gevolg bedreigend voor de samenleving is of kan zijn;
- c. tot het beteugelen van oproerige bewegingen of andere ernstige wanordelijkheden, indien er sprake is van een opdracht van het bevoegd gezag en een optreden in gesloten verband onder leiding van een meerdere;
- d. tot het beteugelen van militaire oproerige bewegingen, andere ernstige militaire wanordelijkheden of mouterij indien de militair van de Koninklijke marechaussee in opdracht van de minister van Defensie dan wel de officier van justitie te Arnhem belast met militaire zaken in gesloten verband onder leiding van een meerdere optreedt.

2. Het gebruik van het vuurwapen in de gevallen, bedoeld in het eerste lid, onder a en b, is slechts goorloofd tegen personen en vervoermiddelen waarin of waarop zich personen bevinden.

3. In de gevallen, bedoeld in het eerste lid, onder a en b, wordt van het vuurwapen geen gebruik gemaakt, indien de identiteit van de aan te houden persoon bekend is en redelijkerwijs mag worden aangenomen dat het uitstel van de aanhouding geen onaanvaardbaar te achten gevaar voor de rechtsorde met zich brengt.

4. Onder het plegen van een misdrijf, bedoeld in het eerste lid, onder b, worden mede begrepen de poging en de deelnemingsvormen, bedoeld in de artikelen 47 en 48 van het Wetboek van Strafrecht.

Art. 10 Ambtsinstructie (Ai)

1. De ambtenaar mag slechts een vuurwapen, niet zijnde een vuurwapen waarmee automatisch vuur of lange-afstandsprecisievuur kan worden afgegeven, ter hand nemen:

- a. in gevallen waarin het gebruik van een vuurwapen is toegestaan, of
- b. in verband met zijn veiligheid of die van anderen, indien redelijkerwijs mag worden aangenomen dat een situatie ontstaat, waarin hij bevoegd is een vuurwapen te gebruiken.

2. Indien een situatie als bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, zich niet of niet meer voordoet, bergt de ambtenaar terstond het vuurwapen op.

Art. 10a Ambtsinstructie (Ai)

- 1. De ambtenaar waarschuwt onmiddellijk voordat hij gericht met een vuurwapen, niet zijnde een vuurwapen waarmee lange afstandsprecisievuur kan worden afgegeven, zal schieten, met luide stem of op andere niet mis te verstane wijze dat geschoten zal worden, indien niet onverwijld het gegeven bevel wordt opgevolgd. Deze waarschuwing, die zo nodig vervangen kan worden door een waarschuwingsschot, blijft slechts achterwege, wanneer de omstandigheden de waarschuwing niet toelaten.*
- 2. Een waarschuwingsschot moet op zodanige wijze worden gegeven, dat gevaar voor personen of zaken zoveel mogelijk wordt vermeden*

Art. 40 Wetboek van Strafrecht (Sr)

Niet strafbaar is hij die een feit begaat waartoe hij door overmacht is gedrongen.

Art. 41 Wetboek van Strafrecht (Sr)

- 1. Niet strafbaar is hij die een feit begaat, geboden door de noodzakelijke verdediging van eigen of eens anders lijf, eerbaarheid of goed tegen ogenblikkelijke, wederrechtelijke aanranding.*
- 2. Niet strafbaar is de overschrijding van de grenzen van noodzakelijke verdediging, indien zij het onmiddellijk gevolg is geweest van een hevige gemoedsbeweging, door de aanranding veroorzaakt.*

Art. 42 Wetboek van Strafrecht (Sr)

Niet strafbaar is hij die een feit begaat ter uitvoering van een wettelijk voorschrift.

Art. 43 Wetboek van Strafrecht (Sr)

- 1. Niet strafbaar is hij die een feit begaat ter uitvoering van een ambtelijk bevel, gegeven door het daartoe bevoegde gezag.*
- 2. Een onbevoegd gegeven ambtelijk bevel heft de strafbaarheid niet op, tenzij het door de ondergeschikte te goeder rouw als bevoegd gegeven werd beschouwd en de nakoming daarvan binnen de kring van zijn ondergeschiktheid was gelegen.*

5 Beoordeling

Op 19 november 2021 onttaardde een demonstratie tegen de coronamaatregelen op de Coolsingel te Rotterdam in rellen. Tijdens die rellen is er door negen politieambtenaren (Schutter01 t/m Schutter09) in totaal 43 keer geschoten. Vijf van hen (Schutter01, Schutter02, Schutter04, Schutter05 en Schutter07) hebben in totaal acht keer gericht geschoten. Er zijn vijf mensen geraakt (slachtoffers ██████████ ██████████ ██████████ ██████████ en ██████████). In totaal zijn er 35 waarschuwingsschoten gelost.

Alle betrokken schutters stonden samen, als een groep, op de Bulgersteyn de brandweer te verdedigen. Zij opereerden op dat moment in een gesloten, hiërarchisch verband, te weten in een ME-sectie. Hun primaire taak op dat moment was het bestrijden van de (ernstige) verstoring van de openbare orde. Gelet op die gelijke taak, en de (op essentiële punten) gelijke omstandigheden waaronder zij moesten opereren, volgt eerst één beoordeling ten aanzien van het handelen van alle schutters (onder 5.1), waarna onder 5.2 en 5.3 een beoordeling per schutter volgt.

5.1 Generieke beoordeling

Het 'ter hand nemen' en het 'gebruik' van het vuurwapen

Relevant in deze beoordeling is het onderscheid tussen het *ter hand nemen* (artikel 10 Ai) en het *gebruik maken* (artikel 7 Ai) van het vuurwapen. Dit onderscheid is belangrijk omdat de criteria

voor art. 7 en art. 10 Ai wezenlijk verschillen.

Ter hand nemen betekent het uit de holster halen van het vuurwapen. Daarmee stopt het 'ter hand nemen'. Als daarna wordt overgegaan op richten, gericht houden en daadwerkelijk schieten, is er sprake van 'gebruik' van het vuurwapen.⁹

Ter hand nemen

Op grond van artikel 10 van de Ambtsinstructie mag een ambtenaar alleen een vuurwapen ter hand nemen als:

- a. het gebruik van een vuurwapen is toegestaan, of
- b. in verband met zijn veiligheid of die van anderen, indien redelijkerwijs mag worden aangenomen dat een situatie ontstaat, waarin hij bevoegd is een vuurwapen te gebruiken.

Gebruik

Op grond van artikel 7 van de Ambtsinstructie is het politieambtenaren toegestaan om ter aanhouding het vuurwapen te gebruiken om (a) een persoon aan te houden van wie redelijkerwijs mag worden aangenomen dat hij een voor onmiddellijk gebruik gereed zijnde vuurwapen bij zich heeft en dit tegen personen al gebruiken of (b) om een persoon aan te houden die zich aan zijn aanhouding tracht te onttrekken, en die wordt verdacht van het plegen van een misdrijf waarop een gevangenisstraf van vier jaren of meer is gesteld, dat een ernstige aantasting vormt van de lichamelijke integriteit of de persoonlijke levenssfeer, of dat door zijn gevolg bedreigend voor de samenleving is/kan zijn.

Tot slot mag het vuurwapen gebruikt worden (c) tot het beteugelen van oproerige bewegingen of andere ernstige wanordelijkheden waarbij sprake moet zijn van een opdracht van het bevoegd gezag, en een optreden in gesloten verband onder leiding van een meerdere.

5.1.1 Het ter hand nemen van het vuurwapen

De beslissing om het vuurwapen ter hand te nemen is door alle schutters in casu genomen op basis van de feiten en omstandigheden die op dat moment bekend waren. Uit de informatie van de meldkamer en de waarnemingen op straat bleek onder meer dat de demonstratie was omgeslagen in rellen, dat de sfeer grimmig was geworden, dat de ME werd ingezet, dat de 'harde kern' van Feyenoord aanwezig was, dat de menigte vele malen groter was dan het aantal agenten, dat er zwaar vuurwerk werd afgestoken, dat het geweld en de agressie werden gericht op de brandweer en op de politie – politievoertuigen werden vernield en er werden stenen uit de straat getrokken. De situatie was onvoorspelbaar. Het was onduidelijk of de reischoppers ook (vuur)wapens bij zich hadden.

Op basis van die informatie mochten de politieambtenaren redelijkerwijs aannemen dat er een situatie zou ontstaan waarin zij hun vuurwapen mochten gebruiken (zoals bedoeld in art. 10 lid 1 onder b Ai), om de rechtsorde te kunnen handhaven en de veiligheid van zichzelf en die van anderen te kunnen waarborgen. Elke schutter geeft er in zijn verklaring blijk van dat hij andere middelen heeft overwogen en/of heeft geprobeerd om dat doel te halen, maar al snel werd duidelijk dat die middelen geen enkel effect hadden.

- **Tussenconclusie alle schutters (ter hand nemen):** Gelet op het voorgaande hebben ten aanzien van het *ter hand nemen* van het vuurwapen alle schutters gehandeld in overeenstemming met de Politiewet en de Ai. In verband met hun eigen veiligheid en die van anderen, mochten zij in de gegeven omstandigheden redelijkerwijs aannemen dat een situatie

---

⁹ Tekst & Commentaar Openbare Orde en Veiligheid, commentaar op art. 10 Ambtsinstructie politie

zou ontstaan, waarin zij bevoegd zouden zijn een vuurwapen te gebruiken. Derhalve mochten zij uit voorzorg hun dienstwapen ter hand nemen (art. 10 lid 1 onder b Ai).

5.1.2 *Het gebruik van het vuurwapen: het richten en gericht houden van het vuurwapen*

Meerdere releshoppers zijn na de rellen op 19 november 2021 veroordeeld voor (of worden verdacht van) zware strafbare feiten, zoals openlijk geweld tegen personen en goederen, poging doodslag, zware mishandeling. Het was echter onmogelijk om al die mensen op dat moment aan te houden. Dat was dan ook niet het doel – niet dat van de geüniformeerde politie, noch dat van de ME'ers. Het had op dat moment meer prioriteit om het geweld te stoppen en om de situatie zo snel mogelijk te bedaren. Het schieten gebeurde dan ook in die hoedanigheid, en niet ter aanhouding. Uit het dossier kan ook niet blijken dat er is geschoten ter aanhouding van personen van wie redelijkerwijs mocht worden aangenomen dat die een voor onmiddellijk gebruik gereed zijnd vuurwapen bij zich hadden en dit ook tegen personen zou gebruiken, en er is ook niet gericht geschoten op personen die zich aan hun aanhouding probeerden te onttrekken.

De situaties als bedoeld in artikel 7 lid 1 onder a en b Ai waren derhalve niet aan de orde.

De vraag die vervolgens moet worden beantwoord is of het gebruik kan worden gekwalificeerd als een situatie bedoeld onder c. Met andere woorden: mocht het vuurwapen op grond van de Ai door de politie worden gebruikt ter beteugeling van de rellen?

Dat er in casu er sprake was van 'oproerige bewegingen en/of ernstige wanordelijkheden' blijkt uitvoerig uit de meldkamergesprekken, de verklaringen van de schutters en de camerabeelden. Deze wanordelijkheden waren tevens aanleiding voor de burgemeester om later die avond (om 22:00 uur) een noodbevel af te geven.

Ook kan het optreden van de politie (in de ME-sectie) worden aangemerkt als een 'gesloten verband' verband onder leiding van een ter plaatse aanwezige meerdere (toegelicht in de derde alinea onder 3.1)

Maar aan de laatste voorwaarde, een opdracht van het bevoegd gezag¹⁰, is niet voldaan.

De groepscommandant (Schutter04) heeft weliswaar op enig moment besloten om in afstemming met de sectiecommandant, vanwege de agressie en het gevaar, met getrokken vuurwapen met de twee groepen in de richting van de Coolsingel te lopen, en sommige schutters hebben ook verklaard dat zij via de portofoon de opdracht om het vuurwapen ter hand te nemen en te richten, hebben gehoord, maar er was géén expliciete opdracht van het bevoegd gezag om het dienstpistool te (mogen) gebruiken om de rellen te beteugelen.

- **Conclusie:** Ik concludeer dat de Ambtsinstructie geen grond biedt voor het gebruik van het vuurwapen.

---

¹⁰ Het bevoegde gezag is in dit geval de burgemeester die daartoe aan de politie de nodige aanwijzingen kan geven (art. 11 Politiewet 2012) dan wel noodbevelen kan geven, waarbij van wettelijke voorschriften kan worden afgeweken (art. 175 lid 1 Gemeentewet). Voor zover tijdens de wanordelijkheden tevens strafbare feiten worden gepleegd, kan de officier van justitie daartoe ook aanwijzingen geven (art. 12 Politiewet 2012). Zo nodig vindt tussen burgemeester en officier van justitie afstemmingsoverleg plaats in de gezagsdriehoek (art. 13 en art. 14 Politiewet 2012). Bron: Tekst & Commentaar Openbare orde en veiligheid, Gebruik van het dienstpistool bij: Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren, Artikel 7 [Voorwaarden gebruik vuurwapen].

5.1.3 *Het afvuren van waarschuwingsschoten*

Nu er geen grond was voor gebruik van het vuurwapen, was er derhalve ook geen bevoegdheid om waarschuwingsschoten te lossen.

- **Conclusie alle schutters (waarschuwingsschoten):** Ten aanzien van de gegeven waarschuwingsschoten hebben Schutter01, Schutter03, Schutter05, Schutter06, Schutter07, Schutter08 en Schutter09 niet gehandeld in overeenstemming met de Politiewet en de Ai. Deze waarschuwingsschoten waren echter wel gerechtvaardigd in het kader van noodweer, zoals hieronder nader wordt toegelicht (zie 5.1.5).

Komend recht: de afweerbevoegdheid

In aanvulling op het voorgaande hecht ik er aan om – geheel ten overvloede – op te merken dat de conclusie ten aanzien van het gebruik van het vuurwapen om de rellen te beteugelen wezenlijk anders zou zijn bij toepassing van de nieuwe Ambtsinstructie, die (naar verwachting) in juli 2022 in werking treedt. Bij toepassing van de nieuwe regeling zou het handelen van de schutters in onderhavige casus kunnen vallen onder de nieuwe zelfstandige afweerbevoegdheid, die inhoudt dat het vuurwapen mag worden gebruikt om direct gevaar voor het leven van personen of voor het ontstaan van zwaar lichamelijk letsel af te wenden.¹¹

5.1.4 *Het gericht schieten*

Nu de Ambtsinstructie (Ai) (nog) geen wettelijke basis biedt om het vuurwapen te gebruiken, moet worden beoordeeld worden of de politieschutters een geslaagd beroep kunnen doen op noodweer, dan wel noodweerexcès als bedoeld in artikel 41 van het Wetboek van Strafrecht (Sr) of overmacht als bedoeld in art. 40 Sr.

De politie heeft, net als iedere burger, het recht zichzelf te verdedigen, en daarbij indien nodig (gepast) geweld te gebruiken. Dit vloeit voort uit art. 41 Sr (noodweer/noodweerexcès). Indien er gevaar ontstaat richting een ander dan de politieambtenaar zelf, geldt voor politieambtenaren zelfs veeleer een plicht tot handelen ter verdediging van die ander.

Voor het beoordelen van het beroep op noodweer is in de eerste plaats van belang of er sprake was van een ogenblikkelijke wederrechtelijke aanranding (een noodweersituatie). De volgende vraag is of verdediging hiertegen noodzakelijk was, of dat het wellicht mogelijk en wenselijk was dat de schutters (01 t/m 09) zich aan de aanranding onttrokken. Ten slotte moet worden bekeken of het passend en geboden was om op deze wijze te schieten (proportionaliteit). Had er een ander verdedigingsmiddel dienen te worden gekozen, of had dit middel op een andere manier moeten worden toegepast? Hierbij moet onder meer worden gekeken naar de ernst van de aanranding, en de verdedigingsmiddelen die op dat moment tot hun beschikking stonden.

---

¹¹ In het eerste lid onder f wordt de afweerbevoegdheid ingevoegd als rechtvaardiging voor het gebruik van het vuurwapen. De verdedigingsbevoegdheid op grond van de noodweerbepaling van art. 41 Sr vindt de minister niet geschikt voor de ambtenaar in de uitoefening van zijn functie. Art. 41 Sr biedt immers een rechtsgrond voor een verdedigingshandeling, terwijl van de ambtenaar wordt verwacht dat hij daadkrachtig optreedt in gevaarlijke situaties. Daarom wordt de ambtenaar in de nieuwe Ambtsinstructie een nieuwe bevoegdheid toegekend van de hem toegekende geweldsmiddelen gebruik te maken ter afwending van direct gevaar dat redelijkerwijs zwaar lichamelijk letsel of de dood van personen tot gevolg kan hebben.

Bron: Tekst & Commentaar Openbare orde en veiligheid, Gebruik van het dienstpistool bij: Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren, Artikel 7 [Voorwaarden gebruik vuurwapen] met verwijzing naar de Nota van Toelichting bij de nieuwe Ambtsinstructie (NvT Stb. 2021, 46).

Schutter01, Schutter02, Schutter04, Schutter05 en Schutter07 hebben in totaal acht gerichte schoten gelost waarbij vijf mensen geraakt zijn: ██████████ is geraakt in zijn been, ██████████ is geraakt in zijn borst, ██████████ is geraakt in zijn linker bovenbeen/lies, ██████████ is geraakt in zijn been en ██████████ is geraakt in zijn been. Geen van de slachtoffers is overleden.

5.1.5 Noodweer

Alle verklaringen en de gehele situatie in ogenschouw nemend ben ik van oordeel dat in dit geval aannemelijk is geworden dat Schutter01, Schutter02, Schutter03, Schutter04, Schutter05, Schutter06, Schutter07, Schutter08 en Schutter09 zich in een noodweersituatie bevonden.

De verklaringen van de schutters over de omstandigheden sluiten bij elkaar en bij die van de sectiecommandant aan, en ze worden onderbouwd door de camerabeelden en de meldkamergesprekken. Er was sprake van een ogenblikkelijke wederrechtelijke aanranding die een onmiddellijk gevaar opleverde voor niet alleen de politieambtenaren zelf, maar ook (des te meer) voor derden, zoals de mensen in het flatgebouw en andere omstanders. Dat was een veel breder gevaar dan alleen voor de betrokken politieambtenaren. Er stond een brandend voertuig tegen de gevel van een flatgebouw waarin mensen aanwezig waren. Die brand moest vanwege het risico op overslaan naar het pand direct worden geblust, en de brandweer wilde dat alleen doen onder bescherming van de politie. Zowel de brandweer als de politie werden bekogeld door de relschoppers, met zwaar vuurwerk, stoeptegels en ander materieel.

De ME moest hun eigen, én andermans lijf en leden verdedigen, terwijl hun groep vele malen kleiner was dan die van de relschoppers. Uit de verklaringen blijkt dat de situatie dusdanig gewelddadig en agressief was, inclusief geweldsmiddelen, dat de ME normaliter niet eens ter plaatse zou gaan en al helemaal niet zou uitstappen. Het gedrag van de relschoppers was anders dan de politieagenten gewend waren: meestal vertrekt 90% van de mensen als de ME komt, nu bleef 60% staan. 40% kwam zelfs op hen af. Maar ze hadden in dit geval geen keuze: de brandweer had laten weten dat ze niet zouden komen als de ME hen niet zou beschermen. De brandweer heeft geen middelen om zichzelf te beschermen/verdedigen. De betrokken politieambtenaren hebben zich op enig moment (zie meldkamergesprekken 3.8.7) wel terug getrokken, maar amper 10 minuten later kregen de ME'ers vanwege de brand de opdracht om terug te gaan naar de locatie waar ze net uit gevluht waren. Ze konden zich dus niet meer onttrekken aan het tegen hen gerichte geweld. En met de kennis van daarvoor mochten ze aannemen dat ze terug gingen naar een situatie waarbij ze hun vuurwapen zouden mogen gebruiken (zoals bedoeld in art. 10 lid 1 onder b Ai).

De fysieke afstand tussen de ME en de relschoppers wisselde – het ene moment was die minder dan 10 meter, het andere moment (ruim) 20 meter. Op de helikopterbeelden is te zien dat de afstand tussen de politie en de relschoppers ten tijde van het schieten groter is dan daarvoor, en ook is te zien dat de groep relschoppers iets kleiner is geworden. Dat doet echter niet af aan de gevaarstelling. Uit de verklaringen van de schutters blijkt dat ze het vuurwerk voelden 'dreunen', en een aantal van hen is ook geraakt door stenen en/of andere projectielen. Dit, in combinatie met de menigte waarvan de grootte *an sich* al onvoorspelbaarheid met zich meebrengt, het gedrag van de relschoppers en het feit dat die geen enkel gevolg gaven aan de waarschuwingen van politiezijde, maakte dat het gevaar absoluut nog niet was geweken.

Zelfs als de afstand tussen de politieagenten en de relschoppers op het moment van schieten wel zodanig was geweest dat de politieagenten niets zouden hebben te vrezen – hetgeen dus niet kan worden geconcludeerd gelet op het voorgaande – dan nog kan de situatie op het moment van de

schoten niet worden los gezien van al hetgeen er aan geweld en bedreigingen jegens de politieagenten aan is voorafgegaan. De relschoppers bleven de confrontatie zoeken en nog steeds met stenen en vuurwerk gooien. Uit de verklaringen blijkt dat het soms iets rustiger werd na waarschuwingsschoten, maar meteen daarna zocht de groep dan opnieuw de confrontatie.

Kortom, de noodweersituatie was nog niet beëindigd.

De aanranding was ogenblikkelijk, omdat de menigte zich actief richtte tegen de politie en brandweer, door voorwerpen en vuurwerk te gooien. En er dreigde een groter gevaar, namelijk het (zeer plausibele) overslaan van de brand van het voertuig op het flatgebouw waarin zich mensen bevonden. Er kon niet gewacht worden met ingrijpen en het was van levensbelang om de relschoppers op afstand te houden, zodat de brandweer veilig zijn werk kon doen, om erger te voorkomen.

De aanranding zorgde derhalve niet alleen voor een gevaar voor de politiemensen zelf, maar voor een veel breder gevaar, namelijk ook voor de brandweer, andere omstanders en de mensen in de flat. Verdediging daartegen was noodzakelijk.

De aanranding was wederrechtelijk en tevens strafbaar: er was een voertuig opzettelijk in brand gestoken en meerdere relschoppers werden op dat moment al verdacht (en zijn later ook veroordeeld) van openlijk geweld, tegen personen en goederen, waardoor de aanranding was gericht tegen lijf, eerbaarheid en goederen als bedoeld in art. 41 Sr.

Opgemerkt zij dat in onderhavige zaak niet met zekerheid kan worden vastgesteld of de slachtoffers die geraakt zijn door politiekogels ook de mensen waren op wie de politie gericht heeft geschoten, noch of die slachtoffers ook verdachte/veroordeelde van strafbare feiten zijn. Dit is echter niet bepalend voor de beoordeling van het gericht schieten, waarbij moet worden uitgegaan van het perspectief van de schutters, die hebben gericht geschoten op mensen van wie zij op dat moment redelijkerwijs mochten aannemen dat die een aandeel in de aanranding hadden (of de dreiging daarvan). Op het moment van de rellen was nog niet duidelijk wie precies welk aandeel had.

➤ **Conclusie:** Er was sprake van een noodweersituatie.

5.1.5.1 Noodzakelijke verdediging

Tegen deze aanranding was verdediging noodzakelijk. Van een politieagent wordt verwacht dat hij zich bij naderend gevaar niet uit de voeten maakt, maar actief ingrijpt. Zoals reeds hiervoor beschreven, kon daarmee niet worden gewacht. Er was groot gevaar ontstaan richting de brandweer en de politieambtenaren en ook tegen anderen dan de hulpdiensten, namelijk voor de aanwezigen in het flatgebouw, en voor alle omstanders. Het was aan de politie om in te grijpen. Sterker, voor politieambtenaren geldt op zo'n moment een *plicht tot handelen* ter verdediging van die anderen.

5.1.5.2 Subsidiariteit

Steeds is geprobeerd de relschoppers van zich af te houden door gebruik van andere middelen: er is geschreeuwd – dat mensen afstand moesten houden, dat er anders zou worden geschoten, er is met de wapenstok geslagen, met het vuurwapen gericht op de menigte, in de lucht geschoten,¹² maar de dreiging nam niet af.

---

¹² Dat de menigte wellicht het vuurwerk niet heeft kunnen onderscheiden van de (waarschuwingsschoten) van de politie doet niet af aan het feit dat iedereen duidelijk gewaarschuwd was, of had moeten zijn.

Uit de verklaringen blijkt dat er ook een waterwerper was, maar dat die niet zorgde dat mensen stopten met stenen gooien. En waarschuwingsschoten konden ook niet voorkomen dat de brandweer moest vluchten.

Pas toen duidelijk werd dat de andere (lichtere) middelen niet werkten is het ultieme middel van (gericht) schieten toegepast.

Meerdere schutters hebben hun frustratie ten aanzien van het (niet mogen) inzetten van traangas beschreven. De toestemming voor het gebruik van traangas kan alleen de burgemeester geven, en die toestemming is er pas gekomen bij het noodbevel om 22:00 uur (bijna een uur na het schietincident).¹³

5.1.5.3 Proportionaliteit

Het gebruik van het vuurwapen was in dit geval ook passend en geboden (proportioneel) gelet op de hoge noodzaak om in te grijpen en het gebrek aan andere, lichtere middelen (zie hierboven).

Op grond van artikel 10a van de Ambtsinstructie dient een ambtenaar voordat hij gericht met een vuurwapen zal schieten op niet mis te verstane wijze te waarschuwen dat er geschoten zal worden indien niet onverwijld het gegeven bevel wordt opgevolgd. Deze waarschuwing kan indien noodzakelijk vervangen worden door een waarschuwingsschot. Een waarschuwingsschot moet op zodanige wijze worden gegeven, dat gevaar voor personen of zaken zoveel mogelijk wordt vermeden.

Aan deze voorwaarde om te waarschuwen is, zoals hiervoor beschreven, voldaan door te schreeuwen en/of door waarschuwingsschoten te lossen in de lucht (niet alle schutters hebben waarschuwingsschoten afgevuurd). Om hun waarschuwingen kracht bij te zetten hebben de politieambtenaren waarschuwingsschoten gelost en hun wapen gericht.

Onderhavige casus laat zien dat er, wanneer er geschoten wordt op een bewegende mensenmassa, een reëel risico is dat er mensen geraakt worden op wie niet gericht was. De vraag die onderhavige casus dan ook opwerpt, is of het vuurwapen mag worden gebruikt tijdens rellen, waarbij dat risico meer dan in andere cases reëel is. In antwoord op die vraag verwijs ik allereerst naar de taak van de politie om de openbare orde te handhaven, en ten tweede op de onder 5.1.5.1 genoemde plicht tot ingrijpen die rust op een politieambtenaar. Vervolgens was er in casu geen acceptabel alternatief: als het vuurwapen niet zou zijn gebruikt, had de politie geen middelen meer gehad om in te grijpen en dan had de brandweer mogelijk de brand niet kunnen blussen, en dan hadden de relschoppers ongeremd hun gang kunnen gaan. De gevolgen waren mogelijk niet te overzien geweest.

Kort gezegd, het valt in casu te betreuren dat er (mogelijk) andere mensen dan op wie gericht was, zijn geraakt door de politiekogels. Maar het belang om de rellen te beteugelen was zo groot, dat het risico dat onschuldige mensen geraakt zouden worden daar niet tegenop woog.

Bij deze stand van zaken – de politieagenten moesten terug naar de gevaarlijke situatie waaruit zij nog geen tien minuten daarvoor waren gevlucht, de relschoppers trokken zich niets aan van de door de politie geloste waarschuwingsschoten en bleven hen achtervolgen en met voorwerpen gooien, alsmede de doodsangst waarin vele politieagenten zich blijkens hun verklaringen bevonden – was er naar mijn oordeel sprake van zodanig bedreigende omstandigheden dat de beslissing van de schutters om het vuurwapen aan te wenden als noodzakelijke verdediging, gerechtvaardigd was, en waarbij de grenzen van het noodzakelijke niet zijn overschreden.

---

¹³ Het is beleid van het driehoeksoverleg in Rotterdam om die toestemming niet op voorhand te geven.

- **Conclusie alle schutters (gerichte schoten):** Ten aanzien van het vuurwapengebruik – zowel het richten, het gericht houden, het lossen van waarschuwingsschoten en het gericht schieten – komt Schutter01, Schutter02, Schutter03, Schutter04, Schutter05, Schutter06, Schutter07, Schutter08 en Schutter09 mijns inziens dan ook een beroep op noodweer toe.

Gelet op deze conclusie kom ik niet toe aan de beoordeling van (putatief) noodweerexces.

5.1.6 Overmacht in noodtoestand

Volledigheidshalve merk ik op dat hetgeen staat beschreven onder 5.1.5 eveneens zou kunnen leiden tot de conclusie dat er sprake was van een noodtoestand, waarin de politieambtenaren uit overmacht (art. 40 Sr) hebben gehandeld. Vanwege hun taak om de rellen te beteugelen en om andere hulpdiensten (lees: brandweer) hun werk te laten doen, hadden zij redelijkerwijs geen keuze om anders te handelen (Garantenstellung). In de gegeven situatie was het een redelijke, te rechtvaardigen en misschien zelfs wel de juiste keuze om te schieten.

5.2 Beoordeling per schutter: ter hand nemen van het vuurwapen en afvuren waarschuwingsschoten

5.2.1 Het ter hand nemen van het vuurwapen en afvuren waarschuwingsschot door Schutter01

Schutter01 heeft het vuurwapen ter hand genomen omdat de groepscommandant dat zei. Het waarschuwingsschot heeft hij gelost om de menigte af te schrikken.

Ten aanzien van het ter hand nemen van het vuurwapen heeft Schutter01 mijns inziens gehandeld in overeenstemming met de Politiewet en de Ai. Ten aanzien van het gegeven waarschuwingsschot (1) heeft Schutter01 mijns inziens niet gehandeld in overeenstemming met de Politiewet en de Ai. Wel komt hem een beroep op noodweer toe.

Er blijken uit het dossier geen feiten en omstandigheden die de beoordeling voor Schutter01 anders maken dan de generieke beoordeling uitgewerkt onder 5.1.

5.2.2 Het ter hand nemen van het vuurwapen door Schutter02

Schutter02 besloot zijn vuurwapen te pakken en om één van de drie jongens, die constant om de hoek kwamen met stenen, uit te schakelen. Schutter02 heeft geen waarschuwingsschoten gelost.

Ten aanzien van het ter hand nemen van het vuurwapen heeft Schutter02 mijns inziens gehandeld in overeenstemming met de Politiewet en de Ai.

Er blijken uit het dossier geen feiten en omstandigheden die de beoordeling voor Schutter02 anders maken dan de generieke beoordeling uitgewerkt onder 5.1.

5.2.3 Het ter hand nemen van het vuurwapen en afvuren waarschuwingsschoten door Schutter03

Schutter03 heeft zijn vuurwapen getrokken als een directe reactie op de lawinepijlen die hij voor zijn voeten had zien en voelen ontploffen. De waarschuwingsschoten heeft hij ook gelost in reactie op alles wat hij zag gebeuren.

Ten aanzien van het ter hand nemen van het vuurwapen heeft Schutter03 mijns inziens gehandeld in overeenstemming met de Politiewet en de Ai. Ten aanzien van de gegeven waarschuwingsschoten (4) heeft Schutter03 mijns inziens niet gehandeld in overeenstemming met de Politiewet en de Ai. Wel komt hem een beroep op noodweer toe.

Er blijken uit het dossier geen feiten en omstandigheden die de beoordeling voor Schutter03

anders maken dan de generieke beoordeling uitgewerkt onder 5.1.

5.2.4 Het ter hand nemen van het vuurwapen door Schutter04

Schutter04 heeft in samenspraak met de sectiecommandant besloten dat ze met getrokken en gericht wapen naar de menigte toe zouden lopen. Dat maakte geen indruk. Schutter04 heeft geen waarschuwingsschoten gelost.

Ten aanzien van het ter hand nemen van het vuurwapen heeft Schutter04 mijns inziens gehandeld in overeenstemming met de Politiewet en de Ai.

Er blijken uit het dossier geen feiten en omstandigheden die de beoordeling voor Schutter04 anders maken dan de generieke beoordeling uitgewerkt onder 5.1.

5.2.5 Het ter hand nemen van het vuurwapen en afvuren waarschuwingsschoten door Schutter05

Schutter05 heeft niet specifiek verklaard over het ter hand nemen van het vuurwapen, dat heeft hij vermoedelijk gedaan om waarschuwingsschoten te kunnen lossen. De waarschuwingsschoten heeft hij afgevuurd omdat hij en zijn collega's opnieuw werden bekogeld toen ze naar een neergeschoten jongen wilden toe lopen om hem te helpen.

Ten aanzien van het ter hand nemen van het vuurwapen heeft Schutter05 mijns inziens gehandeld in overeenstemming met de Politiewet en de Ai. Ten aanzien van de gegeven waarschuwingsschoten (5) heeft Schutter05 mijns inziens niet gehandeld in overeenstemming met de Politiewet en de Ai. Wel komt hem een beroep op noodweer toe.

Er blijken uit het dossier geen feiten en omstandigheden die de beoordeling voor Schutter05 anders maken dan de generieke beoordeling uitgewerkt onder 5.1.

5.2.6 Het ter hand nemen van het vuurwapen en afvuren waarschuwingsschot door Schutter06

Schutter06 heeft zijn vuurwapen ter hand genomen omdat iemand via de portofoon riep dat ze hun vuurwapen moesten trekken. Hij heeft een waarschuwingsschot gelost om een persoon met vuurwerk te waarschuwen dat hij het niet naar de politie moest gooien.

Ten aanzien van het ter hand nemen van het vuurwapen heeft Schutter06 mijns inziens gehandeld in overeenstemming met de Politiewet en de Ai. Ten aanzien van het gegeven waarschuwingsschot (1) heeft Schutter06 mijns inziens niet gehandeld in overeenstemming met de Politiewet en de Ai. Wel komt hem een beroep op noodweer toe.

Er blijken uit het dossier geen feiten en omstandigheden die de beoordeling voor Schutter06 anders maken dan de generieke beoordeling uitgewerkt onder 5.1.

5.2.7 Het ter hand nemen van het vuurwapen en afvuren waarschuwingsschoten door Schutter07

Schutter07 heeft niet specifiek verklaard over het ter hand nemen van zijn vuurwapen, dat heeft hij vermoedelijk gedaan om waarschuwingsschoten te lossen. De waarschuwingsschoten heeft hij afgevuurd toen hij zag dat zijn collega Schutter05 met een karatetrap werd neer geschopt.

Ten aanzien van het ter hand nemen van het vuurwapen heeft Schutter07 mijns inziens gehandeld in overeenstemming met de Politiewet en de Ai. Ten aanzien van de gegeven waarschuwingsschoten (3) heeft Schutter07 mijns inziens niet gehandeld in overeenstemming met de Politiewet en de Ai. Wel komt hem een beroep op noodweer toe.

Er blijken uit het dossier geen feiten en omstandigheden die de beoordeling voor Schutter07

anders maken dan de generieke beoordeling uitgewerkt onder 5.1.

5.2.8 Het ter hand nemen van het vuurwapen en afvuren waarschuwingsschoten door Schutter08

Schutter08 pakte zijn vuurwapen toen hij werd geraakt door een projectiel/steen en achterover viel. Hij merkte dat hij niet meer naar voren kon omdat de menigte op hem af kwam. Hij heeft waarschuwingsschoten gelost om die menigte af te schrikken.

Ten aanzien van het ter hand nemen van het vuurwapen heeft Schutter08 mijns inziens gehandeld in overeenstemming met de Politiewet en de Ai. Ten aanzien van de gegeven waarschuwingsschoten (12) heeft Schutter08 mijns inziens niet gehandeld in overeenstemming met de Politiewet en de Ai. Wel komt hem een beroep op noodweer toe.

Er blijken uit het dossier geen feiten en omstandigheden die de beoordeling voor Schutter08 anders maken dan de generieke beoordeling uitgewerkt onder 5.1.

5.2.9 Het ter hand nemen van het vuurwapen en afvuren waarschuwingsschoten door Schutter09

Schutter09 heeft meermalen zijn vuurwapen getrokken en weer opgeborgen. Hij weet niet meer of er een opdracht was maar hij zag zijn collega's hetzelfde doen. Hij heeft waarschuwingsschoten gelost om een man met een verkeersbord af te schrikken.

Ten aanzien van het ter hand nemen van het vuurwapen heeft Schutter09 mijns inziens gehandeld in overeenstemming met de Politiewet en de Ai. Ten aanzien van de gegeven waarschuwingsschoten (9) heeft Schutter09 mijns inziens niet gehandeld in overeenstemming met de Politiewet en de Ai. Wel komt hem een beroep op noodweer toe.

Er blijken uit het dossier geen feiten en omstandigheden die de beoordeling voor Schutter09 anders maken dan de generieke beoordeling uitgewerkt onder 5.1.

5.3 Beoordeling per schutter: Het gericht schieten

Zoals beschreven zijn de slachtoffers die door de politiekogels geraakt zijn, mogelijk niet (altijd) de mensen geweest op wie gericht geschoten werd. Daarnaast is niet bekend dat slachtoffers [REDACTED] en [REDACTED] (ten tijde van het schrijven van deze afdoening) zijn aangemerkt als verdachte in het onderzoek TGO Koopgoot, waardoor niets kan worden gezegd over hun gedrag tijdens de rellen.

Het uitgangspunt in de beoordeling is het perspectief van de schutter, waarbij het aandeel van het slachtoffer zo veel mogelijk is meegewogen, maar niet van doorslaggevende betekenis kan zijn, nu daar geen zekerheid over bestaat.

Hieronder volgt per schutter op wie hij gericht heeft geschoten, met welk doel, en met welke overwegingen (ter beoordeling van de subsidiariteit), en welk slachtoffer er (mogelijk) door hem geraakt is. Voor de overwegingen met betrekking tot de proportionaliteit verwijs ik naar de generieke beoordeling (onder 5.1).

De beoordeling per schutter leidt niet tot andere conclusies dan de generieke beoordeling.

5.3.1 Het gericht schieten door Schutter01 op (mogelijk) [REDACTED] (SO2)

Schutter01 had gericht op de benen van de eerste persoon die om de hoek zou komen om stenen of vuurwerk te gooien, om die persoon uit te schakelen. Hij heeft daarbij (vermoedelijk) [REDACTED] slachtoffer 2 geraakt, maar hij had niet specifiek gericht op [REDACTED]

Schutter01 had portofonisch al drie keer om traangas gevraagd, hij had ook al herhaaldelijk geschreeuwd dat mensen moesten vertrekken, en hij had waarschuwingsschoten gelost. Er was geen ander middel meer en hij had geen andere keuze.

5.3.2 *Het gericht schieten door Schutter02 op (mogelijk) ██████████ (SO4)*

Schutter02 had gericht op de benen van één van de drie stenengooiers die steeds om de hoek rechts kwamen, met als doel om die uit te schakelen. Hij heeft daarbij (vermoedelijk) ██████████ geraakt, maar hij had niet specifiek gericht op ██████████

Schutter02 zag dat zijn schoten geen effect hadden, want hij zag niemand vallen na zijn gerichte schoten. Hij heeft zijn wapen weer geborgen.

5.3.3 *Het gericht schieten door Schutter04 op (mogelijk) ██████████ (SO4) en ██████████ (SO1)*

Schutter04 had gericht op de benen van twee personen die met stenen op vijf meter afstand in zijn richting wilden gooien, met het doel om die stenengooiers uit te schakelen. Hij heeft daarbij (vermoedelijk) ██████████ en/of ██████████ geraakt, maar hij had niet specifiek op hen gericht.

Na zijn gerichte schoten heeft Schutter04 zijn wapen geborgen om een ander slachtoffer te helpen, en de aanwezigheid van de ME uit Den Haag zorgde er voor dat het geweld tegen de linie van Schutter04 stopte/minder werd.

5.3.4 *Het gericht schieten door Schutter05 op ██████████ (SO5)*

Schutter05 had gericht geschoten op de benen van een man die hij vanaf links zag aankomen met een ijzeren paal waar een verkeersbord aan vast zat, met het doel om die uit te schakelen. Hij heeft daarbij ██████████ geraakt. Het is niet duidelijk geworden of ██████████ de man was die de paal vast had.

Later heeft Schutter05 een gericht schot gelost op een stenengooier die vanaf rechts steeds om de hoek kwamen, om de dreiging te stoppen.

Om verdere risico's te beperken heeft Schutter05 daarna geen (waarschuwings- of gerichte) schoten meer gelost.

5.3.5 *Het gericht schieten door Schutter07 op ██████████ (SO3)*

Schutter07 had gericht op de benen van een man die links om de hoek kwam rennen en iets (een steen of vuurwerk) in de richting van Schutter07 gooide, met het doel om hem uit te schakelen. Hij heeft daarbij ██████████ geraakt, maar hij had niet specifiek op hem gericht.

Schutter07 heeft eerst mensen weg geslagen. Hij heeft gevochten om ruimte te creëren. Maar dat werkte niet.

█████████ stond naar eigen zeggen 7-8 meter bij de politie vandaan. Later heeft hij dat gecorrigeerd naar 25 meter.

6 Afdoening

Concluderend heb ik besloten dat de door Schutter01, Schutter03, Schutter05, Schutter06, Schutter07, Schutter08, Schutter09 rechtmatig het vuurwapen ter hand is genomen, maar dat de

door hen gegeven waarschuwingsschoten niet rechtmatig, zijn afgevuurd. Gelet op de noodweersituatie waren die waarschuwingsschoten wel gerechtvaardigd. Ten aanzien van het richten, gericht houden en het afvuren van waarschuwingsschoten komt alle schutters dan ook een beroep op noodweer toe.

Daarnaast meen ik dat er geen grond is om Schutter01, Schutter02, Schutter04, Schutter05 en Schutter07 te vervolgen ten aanzien van de gerichte schoten, waardoor [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] en [REDACTED] letsel hebben opgelopen, nu zij een beroep kunnen doen op noodweer als bedoeld in artikel 41 van het Wetboek van Strafrecht.

[REDACTED]

Hoofdofficier van Justitie